

INECO, s.r.o.

✉ Mladých budovateľov 2
974 11 Banská Bystrica
Slovenská republika

☎ (+421)-948 634 624
💻 www.enviroservis.sk
✉ ineco.bb@gmail.com

Zámer činnosti

vypracovaný podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón

Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie
Rínok 334, 951 35 Veľké Zálužie

Banská Bystrica, 1. 11. 2023

Obsah

Úvod.....	6
1. Základné údaje o navrhovateľovi.....	7
1.1 Názov.....	7
1.2 Identifikačné číslo	7
1.3 Sídlo	7
1.4 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa	7
1.5 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje osoby od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie	7
2. Základné údaje o navrhovanej činnosti	8
2.1 Názov.....	8
2.2 Účel	8
2.3 Užívateľ	8
2.4 Charakter navrhovanej činnosti.....	8
2.5 Umiestnenie navrhovanej činnosti	9
2.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti.....	10
2.7 Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti	10
2.8 Opis technického a technologického riešenia.....	10
2.8.1 História Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie	10
2.8.2 Urbanistické, dopravné a technické riešenie nového pavilónu.....	11
2.8.3 Riešenie budovy nového pavilónu.....	12
2.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite	15
2.10 Celkové náklady	15
2.11 Dotknutá obec.....	15
2.12 Dotknutý samosprávny kraj.....	15
2.13 Dotknuté orgány	15
2.14 Povoľujúci orgán	16
2.15 Rezortný orgán	16
2.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov	16
2.17 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice.....	16
3. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia	17
3.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území	17
3.1.1 Geomorfológia.....	17
3.1.2 Geologické pomery	17
3.1.3 Inžiniersko-geologická charakteristika.....	18
3.1.4 Geodynamické javy	18
3.1.5 Ložiská nerastných surovín.....	18
3.1.6 Hydrogeologické pomery	19
3.1.7 Klimatické pomery	19
3.1.8 Minerálne a geotermálne vody	20
3.1.9 Pôdne pomery	20
3.1.10 Flóra, fauna a biotopy.....	20
3.1.11 Chránené územia prírody a krajiny	21
3.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria.....	22
3.2.1 Súčasná krajinná štruktúra.....	22
3.2.2 Územný systém ekologickej stability (ÚSES).....	23
3.2.3 Ochrana prírody	23
3.2.4 Krajinná scenéria	24
3.3 Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia.....	24
3.3.1 Demografia	24

3.3.2	Sídla.....	25
3.3.3	Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj.....	27
3.3.4	Technická infraštruktúra.....	28
3.3.5	Služby.....	29
3.3.6	Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti.....	32
3.4	Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia.....	32
3.4.1	Ovzdušie.....	32
3.4.2	Vodstvo.....	33
3.4.3	Pôdy.....	35
3.4.4	Radónové riziko.....	36
3.4.5	Hluk a vibrácie.....	36
3.4.6	Súčasný zdravotný stav obyvateľstva.....	36
4.	Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie	38
4.1	Požiadavky na vstupy.....	38
4.1.1	Záber pôdy.....	38
4.1.2	Surovinové zabezpečenie.....	38
4.1.3	Energetické zdroje.....	39
4.1.4	Nároky na pracovné sily.....	39
4.1.5	Voda.....	39
4.1.6	Plyn a zásobovanie teplom.....	40
4.1.7	Doprava.....	40
4.2	Údaje o výstupoch.....	40
4.2.1	Emisie do ovzdušia.....	40
4.2.2	Hluk a vibrácie.....	41
4.2.3	Odpadové vody.....	42
4.2.4	Odpady.....	42
4.2.5	Žiarenie a iné fyzikálne polia.....	44
4.2.6	Teplota a zápach.....	44
4.2.7	Doplňajúce údaje.....	44
4.3	Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie.....	44
4.3.1	Vplyvy na prírodné prostredie.....	45
4.3.2	Vplyvy na krajiny a scenériu.....	47
4.3.3	Vplyvy na obyvateľstvo.....	47
4.3.4	Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme.....	48
4.3.5	Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky.....	48
4.3.6	Vplyvy na archeologické náleziská.....	49
4.3.7	Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.....	49
4.3.8	Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy (napr. miestne tradície).....	49
4.4	Hodnotenie zdravotných rizík.....	49
4.5	Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia.....	50
4.6	Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia.....	50
4.7	Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice.....	52
4.8	Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území.....	52
4.9	Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.....	52
4.10	Opatrenia na zmiernenie vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie.....	52
4.10.1	Opatrenia počas výstavby navrhovanej činnosti.....	52
4.10.2	Opatrenia počas prevádzky navrhovanej činnosti.....	54
4.10.3	Organizačné a prevádzkové opatrenia.....	54

4.10.4	Iné opatrenia	55
4.10.5	Vyjadrenie k technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení	55
4.11	Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala	55
4.12	Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi	55
4.13	Ďalší postup hodnotenie vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov	56
5.	Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu vrátane porovnania s nulovým variantom	57
5.1	Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu	57
5.2	Zdôvodnenie variantného riešenia posudzovanej činnosti a návrhu na jej realizáciu	57
5.3	Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu	57
6.	Mapová a iná obrazová dokumentácia	58
6.1	Mapové prílohy	58
6.2	Textové prílohy a dokumentácia	58
7.	Doplňujúce informácie k zámeru	59
7.1	Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov	59
7.2	Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru	61
7.3	Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie	61
8.	Miesto a dátum vypracovania zámeru	62
9.	Potvrdenie správnosti údajov	62
9.1	Spracovatelia zámeru	62
9.2	Potvrdenie správnosti údajov podpisom spracovateľa zámeru a podpisom oprávneného zástupcu navrhovateľa	62

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1	– Kategorizácia navrhovanej činnosti	8
Tabuľka 2	– Kategorizácia navrhovanej činnosti (pokračovanie)	9
Tabuľka 3	– Kategorizácia navrhovanej činnosti (pokračovanie)	9
Tabuľka 4	– Emisie zo stacionárnych zdrojov znečistenia v okrese Nitra (dostupné online: https://neisrep.shmu.sk)	32
Tabuľka 5	– Ekologický a chemický stav útvarov povrchových vôd v okrese Nitra (RÚSES okresu Nitra, 2019; Vodný plán SR, 2015)	34
Tabuľka 6	– Predpokladané odpady vznikajúce počas výstavby navrhovanej činnosti	42
Tabuľka 7	– Odpady vznikajúce prevádzkou Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie	43
Tabuľka 8	– Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na horninové prostredie a pôdu	45
Tabuľka 9	– Komplexné zhodnotenie vplyvu na vodné pomery	46
Tabuľka 10	– Komplexné posúdenie vplyvu na ovzdušie	46
Tabuľka 11	– Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na biotu	47
Tabuľka 12	– Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na krajinu	47
Tabuľka 13	– Komplexné posúdenie významnosti vplyvu na obyvateľstvo	48
Tabuľka 14	– Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na kultúrno-historické danosti územia ..	49
Tabuľka 15	– Komplexné posúdenie významnosti vplyvu na zdravotné riziká	50
Tabuľka 16	– Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na chránené územia a ich ochranné pásma	50
Tabuľka 17	– Sumarizácia identifikovaných vplyvov	51
Tabuľka 18	– Celkový súčet hodnôt identifikovaných vplyvov na základe odhadu ich významnosti ..	51

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 – Vývoj počtu obyvateľov obce Veľké Zálužie (1996-2022) (stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia)	24
Obrázok 2 – Indexy vekového zloženia obce Veľké Zálužie (1996-2022).....	25
Obrázok 3 – Emisie základných znečisťujúcich látok okresu Nitra (NEIS).....	33
Obrázok 4 – Vývoj strednej dĺžky života pri narodení v Nitrianskom kraji (2016-2022)	37
Obrázok 5 – Vývoj celkovej úmrtnosti v okrese Nitra (2003-2022).....	37

Úvod

Účelom posudzovania vplyvov na životné prostredie je zistiť, opísať a vyhodnotiť priame a nepriame vplyvy navrhovaných činností na životné prostredie; objasniť a porovnať výhody a nevýhody navrhovanej činnosti vrátane jej variantov a to aj v porovnaní s nulovým variantom; určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia, alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia a získať odborný podklad na vydanie rozhodnutia o povolení činností podľa osobitných predpisov.

Predkladaný odborný text, resp. zámer pre navrhovanú činnosť **„Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón“** predstavuje prvú dokumentáciu, ktorá je vypracovaná v počiatočnej (pred projektovej) fáze prípravy realizácie navrhovanej činnosti. Účelom zámeru je poskytnúť základnú informáciu o navrhovanej činnosti, o životnom prostredí, v ktorom sa má navrhovaná činnosť realizovať, o vplyvoch činnosti na životné prostredie a o návrhoch opatrení na ich vylúčenie, zníženie alebo kompenzáciu. Zámer obsahuje, okrem formálnych náležitostí, informácie o základnej charakteristike navrhovanej činnosti, z ktorých vyplynie, aké budú jej predpokladané vplyvy na životné prostredie v konkrétnom území. Dôraz sa kladie najmä na posúdenie, do akej miery sa zvýši celková antropogénna záťaž, či sa zhorší kvalita životného prostredia a do akej miery bude navrhovaná činnosť pre územie environmentálnym prínosom. Uvedený zámer pre navrhovanú činnosť **„Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón“** je vypracovaný na základe prílohy č. 9 zákona 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na prevádzkovanie činnosti Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie siahajúcej do roku 1957 a postupnej výstavby stavebných objektov do roku 1998, nebolo v zmysle Prílohy č. 1 zákona č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie potrebné absolvovať proces posudzovania, teda ide o povolenú činnosť.

Z uvedeného dôvodu predkladáme na posúdenie vplyvov navrhovanej činnosti **„Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón“**, ktorej predmetom posudzovania je výstavba zdravotníckeho pavilónu, ktorý bude zabezpečovať zdravotne a sociálne orientovanú starostlivosť o závažne chorých pacientov v areáli prevádzkovej psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie. Vybavením a funkčnou náplňou jednotlivých priestorov bude poskytovať štandard životných nárokov pre pacientov s psychickými poruchami.

1. Základné údaje o navrhovateľovi**1.1 Názov**

Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie

1.2 Identifikačné číslo

IČO: 00 607 274

1.3 Sídlo

Rínok 334/48, 951 35 Veľké Zálužie

1.4 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa**Meno a priezvisko:**Ing. Juraj Musil, PhD.
(konateľ spoločnosti)**Organizácia:**

INECO, s.r.o.

Adresa:Mladých budovateľov 2,
974 11 Banská Bystrica**Tel. č.:**

+421 948 634 624

Email:ineco.bb@gmail.com**1.5 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje osoby od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie****Za spracovateľa:****Meno a priezvisko:**Ing. Petra Prlič, PhD.
(projektový manažér)**Organizácia:**

INECO, s.r.o.

Adresa:Mladých budovateľov 2,
974 11 Banská Bystrica**Tel. č.:**

+421 948 086 907

Email:ineco.bb@gmail.com

2. Základné údaje o navrhovanej činnosti

2.1 Názov

Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón

2.2 Účel

Účelom navrhovanej činnosti je výstavba zdravotníckeho pavilónu v areáli Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie, ktorý bude zabezpečovať zdravotne a sociálne orientovanú starostlivosť o závažne chorých pacientov. Vybavením a funkčnou náplňou jednotlivých priestorov bude poskytovať štandard životných nárokov pre pacientov s psychickými poruchami.

Súčasťou navrhovanej činnosti bude aj inštalácia fotovoltických článkov na streche pavilónu, výmena zastaralého parkového osvetlenia a rozšírenie areálových komunikácií podľa situácie.

Predmetom posúdenia vplyvov na životné prostredie je posúdiť navrhovanú činnosť z hľadiska vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia a obyvateľov, vrátane ich zdravia v predmetnej lokalite (k. ú. Veľké Zálužie).

2.3 Užívateľ

Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie

2.4 Charakter navrhovanej činnosti

Posudzovaná činnosť predstavuje v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov novú činnosť. V zmysle Prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. (zákon EIA) je navrhovaná činnosť kategorizovaná nasledovne:

Tabuľka č. 9: „Infraštruktúra“

- **Položka č. 16a**
Projekty rozvoja obcí vrátane pozemných stavieb alebo súborov (komplexov), ak nie sú uvedené v iných položkách

Tabuľka 1 – Kategorizácia navrhovanej činnosti

Hodnota parametru pre navrhovanú činnosť	Prahová hodnota	
	Časť A (povinné hodnotenie)	Časť B (zist'ovacie konanie)
3 850 [m ²]	-	v zastavanom území od 10 000 [m ²] podlahovej plochy

Súčasne (vzhľadom na skutočnosť, že predmetom navrhovanej činnosti je výstavba parkovacích stojísk):

Tabuľka č. 9: „Infraštruktúra“

- **Položka č. 16b**
Projekty rozvoja obcí vrátane statickej dopravy

Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón	
Zámer činnosti podľa zákona NR SR č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	november 2023

Tabuľka 2 – Kategorizácia navrhovanej činnosti (pokračovanie)

Hodnota parametru pre navrhovanú činnosť	Prahová hodnota	
	Časť A (povinné hodnotenie)	Časť B (zist'ovacie konanie)
5 [stojísk]	od 500 [stojísk]	od 100 do 500 [stojísk]

Rovnako vzhľadom na inštaláciu fotovoltických panelov v rámci navrhovanej činnosti, uvažujeme aj s nasledovnou kategorizáciou, avšak v žiadnom prípade nemožno vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti predpokladať prekročenie prahovej hodnoty pre zist'ovacie konanie:

Tabuľka č. 2: „Energetický priemysel“

▪ **Položka č. 13**

Ostatné priemyselné zariadenia na výrobu elektriny, pary a teplej vody, ak nie sú zaradené v položkách č. 1-4 a 12

Tabuľka 3 – Kategorizácia navrhovanej činnosti (pokračovanie)

Hodnota parametru pre navrhovanú činnosť	Prahová hodnota	
	Časť A (povinné hodnotenie)	Časť B (zist'ovacie konanie)
< 5 [MW]	od 50 [MW]	od 5 do 50 [MW]

Navrhovaná činnosť svojim rozsahom (podlahovou plochou) nespĺňa limit pre zist'ovacie konanie podľa tabuľky č. 9, položky č. 16a zmysle prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z.z., avšak v rámci záväzného stanoviska k umiestneniu stavby z Okresného úradu Nitra, Odboru starostlivosti o životné prostredie, Oddelenia ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia (evid. č. OU-NR-OSZP3-2023/049688-002 zo dňa 5.9.2023) bola vznesená požiadavka na vykonanie zist'ovacieho konania vzhľadom na celkovú sumárnu podlahovú plochu jestvujúcej (20 484 m²) a plánovanej činnosti (3 850 m²) v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov (viď Textové prílohy).

2.5 Umiestnenie navrhovanej činnosti

Záujmová lokalita pre umiestnenie navrhovanej činnosti predstavuje areál Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie, ktorý sa nachádza v intraviláne obce Veľké Zálužie, v katastrálnom území Veľké Zálužie.

Najbližšiu obytnú zónu predstavuje zástavba rodinných domov umiestnených v k. ú. Veľké Zálužie (ulica Pod kaštieľom) vo vzdialenosti najbližšieho trvalo obývaného sídelného objektu cca 50 m východným, juhovýchodným smerom od riešeného územia, zároveň v tesnej blízkosti navrhovanej činnosti sú umiestnené liečebné pavilóny III.A a II.B, ktoré sú súčasťou prevádzky navrhovateľa.

Kraj:	Nitriansky
Okres:	Nitra
Obec:	Veľké Zálužie
Katastrálne územie:	Veľké Zálužie
Parcely	
(Jestvujúca Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie):	1, 11/1, 11/2, 11/3, 11/4, 11/5, 11/7, 11/8, 11/9, 11/10, 11/11, 11/12, 11/13, 11/14, 11/15, 11/16, 11/17, 11/18, 11/19, 11/22,

11/23, 11/24, 11/25, 11/26, 11/27, 11/28, 11/30, 11/31, 11/32, 11/34, 11/35, 11/36, 11/37, 11/38, 11/39, 11/40, 11/41, 11/42, 11/43, 11/45, 11/46, 11/49, 11/51, 11/54, 11/57, 11/58, 11/65, 11/69, 11/79, 11/80, 11/82, 11/83, 11/84, 11/87, 11/88, 11/98, 11/99, 11/100, 11/101, 11/104 (List vlastníctva č. 42)

Parcely

(navrhovaná činnosť): 11/101, 11/31

Na základe aplikácie Mapový klient ZBGIS® Kataster nehnuteľností (dostupný na internete: <https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis/sk/kataster>) druh pozemku umiestnenia navrhovanej činnosti predstavuje ostatnú plochu, so spôsobom využívania ako pozemok, na ktorom je okrasná záhrada, uličná sídlisková zeleň, park a iná funkčná zeleň a lesný pozemok na rekreačné a poľovnícke využívanie (parcely č. 11/31); zastavaná plocha a nádvorie, ktorý sa využíva ako pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba – cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, nekryté parkovisko a ich súčasť (parcely č. 11/101).

2.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti je zachytená na mapových prílohách č. 1, 2 a 3.

2.7 Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Termín začatia výstavby: Po nadobudnutí právoplatnosti potrebných povolení.
Termín ukončenia výstavby: Nie je stanovené.

Termín začatia prevádzky: Po nadobudnutí právoplatnosti potrebných povolení.
Termín ukončenia prevádzky: Nie je stanovené.

2.8 Opis technického a technologického riešenia

2.8.1 História výstavby Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie

Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie bola založená 1.10.1957 s pôvodným názvom Psychiatrická liečebňa.

Vo Veľkom Záluží bol kaštieľ, ktorý v druhej polovici 18. storočia postavila jedna z vetiev grófskeho rodu Eszterháziocov. Kaštieľ slúžil grófskej rodine do konca vojny v roku 1945. Gróf sa však zaplietol s Nemcami a tak súčasne s nimi celá rodina tajne odišla a kaštieľ aj s vybavením nechali napospas obci.

Tesne po vojne boli v kaštieli umiestnení vojaci, potom ho do užívania dostali odbory (využívali ho ako školiace stredisko ROH pre funkcionárov), neskôr sa kaštieľ dostal do rezortu školstva a niekoľko rokov v ňom sídlila Stredná poľnohospodárska škola. Škola sa v lete 1957 presťahovala do Zlatých Moraviec a kaštieľ definitívne prebralo zdravotníctvo.

Oficiálne od 1.10.1957 bola zriadená Psychiatrická liečebňa Veľké Zálužie, pričom v tomto období disponovala liečebňa s 260 lôžkami.

Po reorganizácii a následnom zrušení Psychiatrickej liečebne v Dolnej Krupej boli pacienti presunutí do Psychiatrickej liečebne Veľké Zálužie. Od roku 1969 sa počet lôžok upravil na 410.

Intenzívnejší rozvoj liečebňa zaznamenala v polovici 70-tych rokov. Postupne sa vylepšovalo materiálne vybavenie oddelení, vylepšovalo sa personálne obsadenie. Bol vybudovaný bufet, telefónna ústredňa, prístavba k stravovacej prevádzke - výdajňa stravy pre pacientov, diétna kuchynka a čistiareň zeleniny. Boli tiež zrekonštruované objekty po odchode rehoľných sestier pre potreby novozriadeného rehabilitačného oddelenia. Časté problémy s pitnou vodou boli odstránené vybudovaním nového podzemného vodojemu a následne bola uvedená do prevádzky nová kanalizácia a čistička odpadových vôd.

V rokoch 1985-1987 boli postupne odovzdané do užívania štyri nové liečebné pavilóny s kapacitou 205 lôžok. Pavilóny nahradili pôvodné švédske domky, ktoré slúžili ako provizórium pri premiestňovaní pacientov z liečebne v Dolnej Krupej. V týchto, dnes už zrekonštruovaných a zmodernizovaných priestoroch sú umiestnení pacienti I. a IV. psychiatrického oddelenia.

Havarijná situácia v centrálnej kotolni a v ďalších štyroch lokálnych kotolniach na tuhé palivá a s tým spojený nedostatok teplej vody (kúpanie pacientov podľa harmonogramu, odstavovanie dodávky teplej vody), enormné znečisťovanie ovzdušia a životného prostredia v liečebni bolo odstránené vybudovaním novej centrálnej kotolne na zemný plyn. Do prevádzky bola uvedená v máji 1992.

V roku 1990-1991 bola postupne zrealizovaná hydroizolácia celého kaštieľa proti zemnej vlhkosti s následnou opravou fasády. Podstatne sa vylepšil vzhľad i pracovné prostredie v tomto objekte.

V rokoch 1988-1990, ešte za pôsobnosti KÚNZ Bratislava, sa intenzívne pracovalo na príprave a riešení ďalších havarijných prevádzok - ústavná kuchyňa a práčovňa. Tieto prevádzky boli umiestnené v priestoroch kaštieľa. Stav bol neúnosný z hľadiska prevádzkového, hygienického i z hľadiska pamiatkovej ochrany kaštieľa. Prípravné práce do podoby realizácie sa dostali v roku 1993, zahájila sa výstavba stravovacej prevádzky a do užívania bola odovzdaná v roku 1996. V tomto roku bola tiež zahájená výstavba práčovne. Práce na tejto stavbe pokračovali až do roku 1998, kedy bola odovzdaná do užívania. Po uvoľnení priestorov bývalej kuchyne sa zrealizovala ich prestavba pre potreby II. a III. psychiatrického oddelenia, kde sú v súčasnosti pacientom k dispozícii izby s nadštandardným vybavením.

V rokoch 2007-2010 sa uskutočnila výmena okien, oprava a rekonštrukcia fasády kaštieľa, zateplenie a rekonštrukcia liečebných, rehabilitačných pavilónov a bytovky. Realizovala sa tiež inštalácia slnečných kolektorov na ohrev teplej vody (http://old.pnvz.sk/index.php?page=8&jazyk=1&modul=0&id_menu=1).

Prevádzka Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie nebude realizáciou nového pavilónu dotknutá.

2.8.2 Urbanistické, dopravné a technické riešenie nového pavilónu

Urbanistické riešenie

V rámci areálu Psychiatrickej nemocnice vznikla požiadavka na riešenie novostavby pavilónu. Pozícia je navrhovaná vo východnej časti areálu, v kontexte už existujúcich pavilónov nemocnice a súčasne osovo komponovaný na budovu kaštieľa. Pozemok je mierne svahovitý, na dĺžke objektu (cca 80m) klesá zhruba o 2m južným smerom. Napojenie na jestvujúce areálové komunikácie je v logike súčasných trás. Hlavný vstup do pavilónu orientovaný smerom k trase, ktorá sprístupňuje aj ostatné pavilóny. Pred vstupom je malé parkovisko pre 5 vozidiel. Pavilón je prístupný pre vozidlá aj zo zadnej strany, kvôli doprave pacientov a technickému zázemiu objektu. Predný vstup je prekrytý veľkorysou markízou, zadný vstup je prekrytý menším prestrešením. Stavba je orientovaná pozdĺžnou osou v smere sever – juh, pričom lôžková časť s miestnosťami pre personál sú na východ a západ. Súčasťou riešenia

je aj dotvorenie okolia novostavby parkovou úpravou, ktorá bude nadväzovať na pamiatkové a krajinárske hodnoty.

Dopravné riešenie

Areál je v súčasnosti napojený na miestnu komunikáciu, prepojenú zo systémom ulíc v obci Veľké Zálužie. V rámci uvažovanej novostavby pavilónu sa navrhuje rozšírenie areálových komunikácií podľa situácie. Statická doprava je riešená v rámci areálu, pri vstupe do navrhovaného pavilónu navrhujeme 5 parkovacích miest, vrátane stojísk pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu.

Technické riešenie

Všetky uvedené napojenia na technické rozvody budú riešené cez jestvujúce areálové systémy a prípojky. Vnútorne rozvody v navrhovanej budove budú nové. Súčasťou investície je aj komplexná obnova areálového osvetlenia s prvkami smart riešenia. Likvidácia odpadu bude riešená existujúcim spôsobom, v rámci nového pavilónu bude zriadené nové stojisko pre nádoby na odpad.

2.8.3 Riešenie budovy nového pavilónu

Architektonické a dispozičné riešenie

Architektúra objektu vychádza z pavilónového typu zástavby, ktorá sa nachádza v areáli nemocnice. Pavilón vytvára samostatne fungujúcu autonómnu prevádzku, prepojenú iba závislosťou sietí a médií na ostatnú zástavbu areálu. 3 podlažná stavba sleduje výškovú líniu klesajúceho terénu a priestorovo líniu príjazdovej komunikácie. Predpriestor pred stavbou dopĺňa komunikačná a relaxačná zóna. Horizontála objektu je členená rastrom zvislých panelov v rovnakom rozmerovom module. Farebná škála bude zvolená v nasledujúcom stupni dokumentácie spôsobom „tón v tóne“, pričom v module sú umiestnené aj otvory – okná pre každú miestnosť. Vertikálne členenie fasády prerušuje iba vstupná zasklená stena s odlišnými parametrami. Nad vstupom je rozsiahla markíza votknutá do priľahlých zvislých konštrukcií. Fasáda je biela, sokel a atika je vo farbe šedej. Základným konceptom na dispozičné riešenie pavilónu bol lokálny program investora s potrebnými priestormi pre výkon činností súvisiacich s prevádzkou zdravotníckeho zariadenia. Usporiadanie priestorov vychádza z členenia požadovaných funkčných častí v rámci dispozície. Izby pre pacientov sú orientované okolo stredovej chodby. Použité sú dve dispozičné schémy pre dvojice izieb. Pavilón je trojpodlažný, pričom pôdorys je zopakovaný pre všetky podlažia. Pre zabezpečenie bezbariérového prístupu je vo vstupnej chodbe výťah. Lôžková časť je riešená vrátane požadovaných priestorov: jedáleň, kúpeľňa, výdajňa jedál. Pridružené sú ošetrovne, izby lekárov a personálu. Chodba lôžkovej časti má po oboch stranách schodisko.

Stavebno-technické riešenie

Obvodné konštrukcie a vnútorné deliace konštrukcie

Obvodový plášť budovy je navrhovaný z keramických alebo pórobetónových tvárnic so zateplením. V navrhovaných polohách na fasáde sa použije obklad farebnými panelmi z vysokotlakých laminátov, ktorý bude zapustený do úrovne fasády. Raster panelov doplnia okenné otvory s francúzskymi oknami. Vnútorne nosné a nenosné steny budú riešené z identického materiálu ako obvodové konštrukcie. Po konštrukčnej stránke sa jedná o dvojtrakt. Schodiská sú železobetónové, výťahová šachta je taktiež zo železobetónu.

Podlahové konštrukcie

V budove sa predpokladá železobetónová konštrukcia podlahy. Vrstvy podlahy budú štandardne zateplené v styku s terénom, s kročajovou izoláciou v medziposchodí. Vzhľadom na rozvody slaboprúdových rozvodov a štruktúrovanej kabeláže bude potrebné v podlahovej konštrukcii riešiť drážky pre prívod k jednotlivým zariadeniam. Nové nášľapné vrstvy budú riešené vo všetkých priestoroch. Bude sa jednať o liate epoxidové podlahy s vytiahnutým soklom. V hygienických priestoroch budú keramické dlažby a obklady.

Podhľadové konštrukcie

Vo vybraných priestoroch (komunikačné a hygienické priestory) budú realizované zavesené sadrokartónové plné podhľady v kombinácii s kazetovými. Do podhľadových konštrukcií sa budú zapúšťať svietidlá a VZT výustky. Ostatné priestory a podružné a technické priestory budú bez podhľadov s prisadenými svietidlami.

Výplne otvorov

Väčšina výplní otvorov na navrhovanej budove budú hliníkové (alt. plastové výplne), v miestach kde sa riešia presklené steny na celú výšku podlažia použijú sa hliníkové výplne. Interiérové dvere budú riešené ako drevené bezprofilové, s výplňami z bezpečnostného skla. Vzhľadom na charakter stavby navrhujeme všetky výplne otvorov, kde sa nachádza sklo opatriť bezpečnostným sklom. Zároveň francúzske okná na izbách pacientov budú mať možnosť uzamknutia.

Hydroizolácie a strešné konštrukcie

Strešná konštrukcia bude riešená povlakovou krytinou na báze asfaltov (alt. EPDM), strecha nad 1.NP je navrhovaná s extenzívnou zeleňou / zatravnená. Strecha bude mať vnútorné vpuste cez hygienické jadrá s odvodom do kanalizácie a vsakovacieho systému. Konzoly nad vstupmi sú betónové s hydroizolačnou vrstvou. Strecha bude zateplená v celom rozsahu.

Stavebné výrobky (zámočnicke, stolárske a pod.)

Budú špecifikované v projekte pre stavebné povolenie.

Statické riešenie

Konštrukčný systém objektu je navrhnutý ako pozdĺžny stenový so stužujúcimi priečnymi stenami v mieste schodiska. Zvislé nosné konštrukcie sú murované z murovacích materiálov deklarovaných ako nosné. Vodorovné nosné konštrukcie stropy sú navrhnuté ako železobetónové, hrúbky 200mm. Stropy pôsobia ako spojitý dvojpoľový nosník. Strop je ukladán na nosné obvodové steny a na stredovú nosnú stenu. Prestrešenia vstupov budú tiež monolitické s premenlivou hrúbkou dosiek.

Založenie objektu je navrhované na základové pomery so zeminou F5, bez hladiny spodnej vody, čo potvrdzuje vypracovaný IGP (ílovitá pôda bez spodnej vody). Objekt je nepodpivničený a zakladá sa vo väčšine častí len do nezamrzenej hĺbky. Zemina F5 je zvolená pre účely výpočtu pre značne nízku únosnosť, a je predpoklad, že reálne pomery budú pozitívnejšie z hľadiska pevnostných parametrov základových pôd.

Zdravotechnika

V rámci stavby sa navrhujú nové zdravotnícké rozvody, ktoré sa napoja na jestvujúce areálové rozvody. Zdravotechnické zariadenia budú riešené s podomietkovými inštaláciami.

Kanalizácia je v objekte navrhovaná ako delená splašková a dažďová kanalizácia, ktoré sa v rámci areálu napájajú na areálové rozvody. Z areálového vodovodu bude do objektu privedená pitná voda. Príprava TPV bude riešená centrálné v zásobníkovom ohrievači vody v technickej miestnosti s využívaním elektrickej energie získanej fotovoltikou. Zdravotechnické zariadenia budú riešené s podomietkovými inštaláciami. Na každom podlaží budú osadené hadicové navijaky s tvarovo stálou hadicou (protipožiarne opatrenia budú upresnené v projektovej dokumentácii špecialistom protipožiarnej ochrany).

Elektroinštalácia

Elektroinštalácia bude od bodu pripojenia zrealizovaná vzhľadom na dispozičné usporiadanie a v súčasnosti platné normy. Osvetľovacie telesá sa budú osádzať ako zapustené do zaveseného sadrokartónového podhl'adu, resp. prisadené na strop. Špecifiká tvoria požiadavky investora pre možnosti kabeláže v izbách pacientov a nutnosť dodržania STN pre zariadenia tohto charakteru. Na chodbách lôžkovej časti a vytipovaných priestoroch bude núdzové osvetlenie, ktorých umiestnenie a inštalácia bude riešená v spolupráci so špecialistom protipožiarnej ochrany.

Slaboprúdové rozvody

V rámci objektu budú riešené rozvody štruktúrovanej kabeláže, rozvod TV signálu, kamerového systému, vnútorného rozhlasu, EPS a komunikačného systému. Podrobné podmienky riešenia jednotlivých rozvodov a koncových zariadení bude riešené podľa požiadaviek investora a jednotlivých zhotoviteľov.

Vykurovanie

Vykurovanie objektu bude riešené podlahovým vykurovaním so systémovou doskou. Predpokladám pre každé podlažie samostatný vykurovací okruh s teplovodným obehovým čerpadlom a zmiešavacím ventilom so servopohonom. Každý vykurovací okruh bude ekvitermicky regulovaný s nastavovaním požadovanej teploty v referenčnej miestnosti diaľkovým ovládaním.

Vzduchotechnika

Nový pavilón nemocnice vo Veľkom Záluží bude vetraný vzduchotechnickou jednotkou s rekuperáciou umiestnenou na streche objektu. Do každého podlažiu bude privedená prírodná a odvodná vzduchotechnická vetva a do jednotlivých miestností bude vzduch distribuovaný s odvodom vzduchu v zadnej časti miestnosti alebo v hygienickej časti. Prívod vzduchu bude riešený štrbinami pri oknách a odvod tanierovým ventilmi alebo výstkami. Vzduchotechnická jednotka bude mať pre ohrev/chladienie vlastné tepelné čerpadlo umiestnené na streche objektu v blízkosti VZT jednotky.

Energetické kritérium

Od 1.1.2021 sa musia budovy navrhovať tak, aby spĺňali kritériá zákona 555/2005 Z.z. a vyhlášky č. 364/2012 Z.z., ktoré stanovujú požiadavky na energetickú hospodárnosť. Budovy, v zmysle zákona 555/2005 Z.z. a vyhlášky 364/2012 Z.z., musia povinne spĺňať energetickú triedu A0 – globálny ukazovateľ primárnej energie. Druhým kritériom je, aby mala budova aspoň v jednom mieste spotreby energie obnoviteľný zdroj energie. Okrem uvedených legislatívnych kritérií bude navrhovaný zámer spĺňať aj podmienky výzvy na energetickú efektívnosť prevádzky objektu. Výzva stanovuje konkrétne nasledovné podmienky:

- hodnota globálneho ukazovateľa primárnej energie budovy pre projekty novostavieb v rámci investícií, ktoré sú označené intervenčnou oblasťou 025ter, musí byť aspoň o 20%

nižšia ako hodnota globálneho ukazovateľa primárnej energie hornej hranice energetickej triedy A0 pre danú kategóriu budovy,

- vo vzťahu k novostavbám nemocničných zariadení je zadefinovaná úroveň štandardov certifikácie BREEAM – Excellent.

Údaje o budove

Zastavaná plocha – 1 450 m²

Počet nadzemných podlaží – 3

Celková podlahová plocha – 3 400 m²

Celková podlažná plocha – 3 850 m²

Obostavaný objem objektu – 15 500 m³

2.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite

Účelom navrhovanej činnosti je výstavba zdravotníckeho pavilónu v areáli Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie, ktorý bude zabezpečovať zdravotne a sociálne orientovanú starostlivosť o závažne chorých pacientov. Vybavením a funkčnou náplňou jednotlivých priestorov bude poskytovať štandard životných nárokov pre pacientov s psychickými poruchami.

Najvýznamnejšie dôvody pre umiestnenie a realizáciu navrhovanej činnosti vo vybranej lokalite Veľké Zálužie sú nasledovné:

- vhodný pozemok rovinatého charakteru s vyhovujúcou veľkosťou a tvarom,
- umiestnenie navrhovanej činnosti je situované v areáli Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie,
- zlepšenie starostlivosti o pacientov Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie,
- súlad s územným plánom obce Veľké Zálužie,
- prítomnosť a dobrá dostupnosť zdrojov energií a vodného hospodárstva,
- rezervy pracovných síl.

2.10 Celkové náklady

Celkové náklady: ~ 9,5 mil. €

2.11 Dotknutá obec

Dotknutá obec: Veľké Zálužie

2.12 Dotknutý samosprávny kraj

Dotknutý samosprávny kraj: Nitriansky

2.13 Dotknuté orgány

Dotknuté orgány:

- Obecný úrad Veľké Zálužie
- Okresný úrad Nitra – odbor starostlivosti o životné prostredie
- Okresný úrad Nitra – odbor krízového riadenia
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Nitre

- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre
- Krajský pamiatkový úrad Nitra

2.14 Povoľujúci orgán

Povoľujúci orgán: Obec Veľké Zálužie (stavebný úrad)

2.15 Rezortný orgán

Rezortný orgán: Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky

2.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

- Závery z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov,
- Povolenie podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov,
- Súhlas na výrub drevín podľa §47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z.z.

2.17 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Vplyvy navrhovanej činnosti nepresiahnu štátne hranice Slovenskej republiky.

3. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

Dotknutá oblasť predstavuje územie obce Veľké Zálužie a jeho širšie okolie. Celkový stav životného prostredia je priamo úmerný prírodným danostiam dotknutého regiónu a stavu socioekonomického rozvoja danej oblasti.

3.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

3.1.1 Geomorfológia

Posudzované územie možno z hľadiska geomorfologického členenia Slovenska (MAZÚR, E., LUKNIŠ, M., 2002: Geomorfologické jednotky. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*) charakterizovať a zaradiť do nasledujúcich geomorfologických jednotiek:

- Sústava: Alpsko-himalájska
 - Podsústava: Panónska panva
 - Provincia: Západopanónska panva
 - Subprovincia: Malá Dunajská kotlina
 - Oblasť: Podunajská nížina
 - Celok: Podunajská pahorkatina
 - Podcelok: Nitrianska pahorkatina
 - Časť: Zálužianska pahorkatina

V rámci užšieho okolia posudzovaného územia bude navrhovaná činnosť umiestnená v centrálnej časti územia obce Veľké Zálužie. Umiestnenie navrhovanej činnosti predstavuje areál prevádzkovej Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie. Terén pre umiestnenie budúcej prevádzky navrhovanej činnosti je rovinatý a nachádza sa v nadmorskej výške ~ 160 m n.m.

3.1.2 Geologické pomery

V rámci geologických pomerov je užšie okolie posudzovaného územia podľa MAGLAYA J. (2007) (Geologická mapa Slovenska M 1:50 000 [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2013. Dostupné na internete: <http://apl.geology.sk/gm50js>) charakterizované ako územie s deluviálno-fluviálnymi sedimentami, ktoré tvoria bezprostredne pokračovanie holocénnych nív do úvalín a záverov úvalinovitých dolín, prípadne sa koncentrujú do úzkych pásov na styku s nivami tokov, kde miestami tvoria nízke pseudoterasy. Občas morfológicky splývajú so sedimentmi holocénnych náplavových kužeľov. Sedimenty tvoria prechodnú fáciu medzi nivnými a svahovými sedimentmi. Na Chvojnickej a Myjavskej pahorkatine, na okrajových pahorkatinách Podunajskej nížiny, na pahorkatinách kotlín južného Slovenska, na Východoslovenskej nížine a Košickej kotline, teda na miestach s plošne rozsiahlym výskytom spraší, sprašových hĺn, ako aj niektorých ďalších hlinitých svahovín, tvoria tieto sedimenty prevažne dnovú výplň všetkých úvalín. Tým sú sústredené do nepravidelných, často veľmi dlhých a tenkých línií. Okrem území so sprašovým pokryvom nachádzame tieto sedimenty tiež v dnách dolín bez aktívneho toku, alebo plošne rozsiahlejšie na úpätiach miernych svahov, ako prechodnú fáciu medzi svahovými a nivnými sedimentmi. Väčšinou sa jedná o akumulácie jemných, plošne (ronovo) spláchnutých častí vyššie položeného pôdneho pokryvu (černozeme, hnedozeme, hnedé lesné pôdy, rendziny), ale i jeho matečného substrátu (spraše, sprašovité a sprašové hliny, hliny, piesky a íly, štrky a úlomky hornín v miestach recentnej výmoľovej erózie). Spláchnuté

môžu byť aj svahové sedimenty, premiestnené na krátku vzdialenosť, prípadne sedimenty pochádzajúce zo starších kvartérnych akumulácií prolúviálnych kužeľov. Deluviálno-fluviálne sedimenty sú na sprašiach tvorené ílovitými hlinami, až piesčitými hlinami s prímiesou premiestnených spraší s polohami holocénnych pochovaných černoziemných pôd. Na pahorkatinách vo všeobecnosti pribúdajú piesčité hliny, štrky a úlomky hornín. V niektorých prípadoch štrky dominujú. Materiál je všeobecne slabo vytriedený, občas zvrstvený. Najväčšie hrúbky splachov sú v úvalinách pahorkatín, kde dosahujú 1 – 3 m. V dolinách väčších tokov zaznamenávame splachy hlavne na povrchu sprašového pokryvu rozsiahlejších fluviálnych terasových akumulácií.

3.1.3 Inžiniersko-geologická charakteristika

Na základe inžiniersko-geologickej rajonizácie (HRAŠNA, M., KLUKANOVÁ, A., 2002: Inžinierskogeologická rajonizácia. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*) možno zhodnotiť, že posudzované územie patrí do rajóna kvartérnych sedimentov a rajóna sprašových sedimentov s kódom rajónu L.

3.1.4 Geodynamické javy

Geodynamické javy sa definujú ako geologické procesy i výsledné zmeny štruktúry a reliéfu horninového prostredia, ktoré týmito procesmi vznikajú. Predmetné územie na základe mapového podkladu Atlas máp stability svahov Slovenskej republiky (Atlas máp stability svahov Slovenskej republiky M 1:50 000 [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2006. Dostupné na internete: <http://apl.geology.sk/atlassd/>) sa rozprestiera v rajóne stabilných území, resp. územia s veľmi nízkym stupňom náchylnosti ku vzniku svahových deformácií (v morfológicky priaznivých územiach s nedostatočnou preskúmanosťou sa sporadická existencia svahových deformácií ako aj lokálny vznik nových svahových deformácií menších rozmerov nedajú vylúčiť).

Posudzované územie podľa seizmického ohrozenia v hodnotách makroseizmickej intenzity Slovenskej republiky (pre 90% pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov, t.j. periódu návratnosti 475 rokov) (SCHENK, V., SCHENKOVÁ, Z., A KOL., 2002: Seizmické ohrozenie v hodnotách makroseizmickej intenzity. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*) dosahuje ohrozenie územia 6 - 7° podľa Medvedjevovej-Sponheuerovej-Kárnikovej stupnice [°MSK - 64]. Samotné seizmické ohrozenie znamená pravdepodobnosť neprekročenia pohybu stanovenej úrovne počas daného časového intervalu.

Seizmické ohrozenie v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží (pre 90% pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov, t.j. periódu návratnosti 475 rokov) dosahuje na predmetnom území 1,00 - 0,29 m.s⁻² (SCHENK, V., SCHENKOVÁ, Z., A KOL., 2002: Seizmické ohrozenie v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*).

Na základe normy STN EN 1998-1/NA/Z2, ktorá sa zaoberá navrhovaním konštrukcií na seizmickú odolnosť a obsahuje mapu Slovenskej republiky s oblasťami seizmického ohrozenia na území Slovenska, je hodnota referenčného špičkového seizmického zrýchlenia a_{gR} pre územie navrhovanej činnosti na úrovni 0,63 m.s⁻², teda navrhovaná činnosť nie je seizmicky ohrozená.

3.1.5 Ložiská nerastných surovín

Posudzované územie nezasahuje do žiadneho evidovaného ložiska nerastných surovín a v širšom okolí nie je lokalizované ložisko nerastných surovín.

3.1.6 Hydrogeologické pomery

Podzemné vody

Na základe hlavných hydrogeologických regiónov (MALÍK, P., ŠVASTA, J., 2002: Hlavné hydrogeologické regióny. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*) možno zhodnotiť, že posudzované územie patrí do hydrogeologického regiónu neogén Nitrianskej pahorkatiny s medzizrnovou priepustnosťou.

Na základe online mapových podkladov (GIB-GES [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2013. Dostupné na internete: <http://apl.geology.sk/gibges>), môžeme konštatovať, že hĺbka hladiny podzemnej vody sa v riešenom území pohybuje v intervale 10,1 až 20 m a jej smer prúdenia je orientovaný na juhovýchod.

Povrchové vody

Riešené územie spadá do základného hlavného povodia (MAJERČÁKOVÁ, O., 2002: Povodia hlavných tokov s hydrologickou bilanciou. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*) rieky Nitra s koeficientom odtoku (odtok/zrážky) 0,24.

Vodné toky vo vymedzenom území radíme do vrchovinnno-nízinnej oblasti s dažďovo-snehovým režimom odtoku s najnižšími prietokmi v septembri a najvyššími v marci a apríli (ŠIMO, E., ZAŤKO M., 2002: Typy režimu odtoku. In *Atlas krajiny*).

Priamo cez obec pretekajú potoky s neregistrovaným ale zaužívaným pomenovaním Čerešňový a Zalužický, katastrom obce vodný tok širšieho regionálneho významu Dlhý kanál. Celková výmera vodných plôch v obci predstavuje 21,3 ha. Z hydrologického hľadiska katastrálne územie spadá do povodia toku Dlhý kanál. Potok Dlhý kanál je zaradený medzi vodohospodársky významné vodné toky. V lokalite Titváň sa nachádza rybník. V severnej časti obce za bažantnicou sa nachádza malá vodná plocha nazývaná „žabáreň“, ktorá je v súkromnom vlastníctve (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

3.1.7 Klimatické pomery

Umiestnenie zmeny navrhovanej činnosti sa nachádza v okrsku, ktorý je charakterizovaný ako teplá, mierne suchý, s miernou zimou. Klimatické znaky pre daný okrsok sú charakterizované s teplotami v januári nad -3°C, letné dni nad 50. (LAPIN, M., A KOL., 2002: Klimatické oblasti. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*). Najteplejší mesiac je júl, ktorého priemerná teplota je 18-19°C (ŠŤASTNÝ, P., A KOL., 2002: Priemerná teplota vzduchu v júli. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*). Priemerné teploty najchladnejšieho mesiaca (januára) sú menšie ako 9 až 10°C (ŠŤASTNÝ, P., A KOL., 2002: Priemerná teplota vzduchu v januári. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*).

Zrážkové pomery závisia v našich zemepisných šírkach od charakteru reliéfu, hlavne výškových pomerov a členitosti reliéfu. Sú v súvislosti s prevládajúcim prúdením vzduchu a s ním súvisiacou zrážkovou expozíciou rozhodujúcimi faktormi pre priestorovú diferenciáciu zrážok. Na základe mapového podkladu Priemerné ročné úhrny zrážok (FAŠKO, P., ŠŤASTNÝ, P., 2002: Priemerné ročné úhrny zrážok. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*) je predmetné územie s priemerným ročným úhrnom zrážok od 550 - 600 mm, pričom absolútne mesačné maximum zrážok je < 200 mm (FAŠKO, P., ŠŤASTNÝ, P., 2002: Absolútne maximum mesačných a denných úhrnov zrážok. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*). Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou pre riešené územie je menej ako 40 dní (FAŠKO, P., HANDŽÁK, Š., ŠRÁMKOVÁ, N., 2002: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*).

3.1.8 Minerálne a geotermálne vody

Zákon NR SR č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov rozlišuje minerálnu vodu na:

- minerálnu vodu,
- prírodnú liečivú vodu,
- prírodný liečivý zdroj,
- prírodnú minerálnu vodu,
- prírodný minerálny zdroj.

V rámci okresu Nitra sú identifikované 2 minerálne pramene, ktorú sú lokalizované v Poľnom Kesove (RÚSES okresu Nitra, 2019).

Podľa Vodného plánu Slovenska bolo v SR vymedzených 26 útvarov podzemných geotermálnych vôd (geotermálnych štruktúr). Tieto oblasti sú zároveň perspektívnymi geotermálnymi oblasťami. Do územia okresu Nitra zasahuje dva útvary podzemných geotermálnych vôd, resp. Komjatická depresia (SK300180FK) a Centrálna depresia Podunajskej panvy (SK300240PF) (RÚSES okresu Nitra, 2019).

3.1.9 Pôdne pomery

Pôda je zložka prírody, v ktorej sa stretáva vplyv živého a neživého a preto predstavuje významný analytický údaj rozhodujúci pre evaluácie ale aj propozície v rámci ekologického plánovania krajiny (MIKLÓS, BEDRNA, HRNČIAROVÁ, KOZOVÁ, 1990, BEDRNA, MIKLOS, IZAKOVIČOVÁ, ŠTEFFEK a kol. 1992). Pôdne pomery vybraného územia možno hodnotiť pomocou viacerých fyzikálno – chemických charakteristík. Analýza pôdných pomerov bola zameraná najmä na identifikáciu pôdných typov až na úroveň pôdneho subtypu, pôdneho druhu – na základe zrnitosti, skeletnatosti a hĺbky pôdy.

Na základe mapového podkladu (ŠÁLY, R., ŠURINA, B., 2002: Pôdne typy a jednotky. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*) môžeme konštatovať, že riešené územie sa nachádza na type pôdy černoze, resp. pôdnej jednotke – černoze kultizemné karbonátové stredné a ľahké, sprievodné regozeme kultizemné karbonátové ľahké, lokálne modálne; z karbonátových pieskov, miestami s prekryvom spraší. Z hľadiska zrnitosti ide o hlinité pôdy (ČURLÍK, J., ŠÁLY, R., 2002: Zrnitosť pôdy. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*) s veľkou retenčnou schopnosťou a strednou priepustnosťou (CAMBEL B., REHÁK Š., 2002: Priepustnosť a retenčná schopnosť pôd. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*).

3.1.10 Flóra, fauna a biotopy

Z hľadiska fytogeograficko-vegetačného členenia patrí územie záujmovej lokality do nasledujúceho členenia (PLESNÍK, P. 2002: Fytogeograficko-vegetačné členenie. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*):

- Zóna:
 - Podzóna:
 - Oblasť:
 - Okres:
 - Podokres:
 - Obvod:
 - dubová
 - nížinná
 - pahorkatinná
 - Nitrianska pahorkatina
 - Zálužianska pahorkatina,
 - Nitrianska tabuľa
 - Zálužianska pahorkatina,

Potencionálna prirodzená vegetácia je predpokladanou vegetáciou, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste bez vplyvu ľudskej činnosti. Záujmová lokalita spadá do oblasti xerothermné dubové lesy s dubom plstnatým a travné spoločenstvá na skalách (MICHALKO, a kol., 1986).

Súčasný stav vegetácie oproti potenciálnej vegetácii dotknutého územia je výrazne zmenený v dôsledku urbanizácie územia (výrub lesov, odvodňovanie a meliorácie). Vegetácia obce Veľké Zálužie patrí do teplomilnej panónskej flóry, ktorú zastupujú najmä stromy ako agát, hrab, dub, buk, vŕba a lipa. V parku v areáli kaštieľa sa nachádza aj vzácny platan. Z krovín majú bohaté zastúpenie trnka, baza, lieska a ostružina. V rámci bylín sú to netýkavka, lipkavce, pakosty a iné. Z poľnohospodárskych plodín sa darí obilninám, kukurici, repke olejnej, repe, zelenine, najmä paprike a viniču (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Fauna

Na základe zoogeografického členenia Slovenska patri hodnotené územie do panónskeho úseku, provincie stepí (Jedlička L., Kalivodová E., 2002: Zoogeografické členenie: Terestrický biocyklus. In *Atlas krajiny Slovenskej republiky*).

Fauna obce Veľké Zálužie je zastúpená najmä hľodavcami, zajacom poľným, bažantom, jarabicou, divými kačicami, v katastri žije aj srnčia zver, diviaky a líška (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Biotopy

Riešené územie predstavujú najmä antropogénne biotopy, t.j. človekom vytvorené alebo obhospodarované biotopy v kultúrnej krajine. Porasty prirodzenej vegetácie boli nahradené synantropnou vegetáciou ako výsledok urbanizácie, výstavby dopravných stavieb alebo poľnohospodárskej činnosti.

Vzhľadom na charakter biotopov v dotknutom území je výskyt rastlín a živočíchov chránených podľa vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, málo pravdepodobný.

3.1.11 Chránené územia prírody a krajiny

Územná ochrana prírody

Územnou ochranou prírody sa v zmysle zákona NR SR č. 377/2022 Z.z., ktorý sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny rozumie osobitná ochrana prírody a krajiny v legislatívne vymedzenom území v druhom až piatom stupni ochrany. Posudzovaná lokalita a ani bližšie okolie sa nenachádza v žiadnom chránenom území ani jeho ochrannom pásme. V zmysle zákona č. 377/2022 Z.z., ktorý sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny tu **platí I. stupeň ochrany**, t. j. územie, ktorému sa neposkytuje osobitná ochrana.

Areál navrhovanej činnosti sa nenachádza na území s osobitnou ochranou.

V širšom okolí posudzovaného územia sa vyskytujú nasledujúce chránené územia (Mapový prehliadač ŠOP SR [online]. Dostupné na internete: <https://maps.sopsr.sk/>):

- Národná prírodná rezervácia (NPR) Bábsky les – výmera územia 30,39 ha, V. stupeň ochrany – vzdialená približne 2,9 km západne od umiestnenia navrhovanej činnosti;
- Chránený areál (CHA) Bábsky park – výmera územia 4,22 ha, III. stupeň ochrany – vzdialený približne 3,7 km západne od umiestnenia navrhovanej činnosti;
- Chránený areál (CHA) Rumanovský park – výmera územia 2,97 ha, III. Stupeň ochrany – vzdialený približne 5,8 km severozápadne od umiestnenia navrhovanej činnosti.

NATURA 2000

NATURA 2000, predstavuje sústavu chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok.

Areál navrhovanej činnosti nie je umiestnený na území európskeho významu/chráneného vtáčieho územia.

V širšom okolí posudzovaného územia sa vyskytujú nasledujúce chránené územia európskeho významu, resp. chránené vtáčie územia (Mapový prehliadač ŠOP SR [online]. Dostupné na internete: <https://maps.sopsr.sk/>):

- Územie európskeho významu Bábsky les (SKUEV0869) – vzdialené približne 2,9 km západne od navrhovanej činnosti.

Chránené stromy

V blízkosti riešeného územia sa chránené stromy nenachádzajú.

V širšom okolí posudzovaného územia sa chránené stromy nevyskytujú. (Mapový prehliadač ŠOP SR [online]. Dostupné na internete: <https://maps.sopsr.sk/>).

Ramsarský dohovor

Skúmané územie nezasahuje do Ramsarkej lokality

V širšom okolí posudzovaného územia sa nevyskytujú Ramsarské lokality (Mapový prehliadač ŠOP SR [online]. Dostupné na internete: <https://maps.sopsr.sk/>).

Chránené vodohospodárske oblasti

Navrhovaná činnosť (jej územie) nezasahuje do zdrojov podzemných vôd (vodárenských zdrojov, prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov), ani do ich ochranných pásiem.

V širšom okolí posudzovaného územia sa nevyskytujú chránené vodohospodárske oblasti (Webový mapový portál SVP, š.p. [online]. Dostupné na internete: <https://www.svp.sk/sk/mapovy-portal/>).

3.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria**3.2.1 Súčasná krajinná štruktúra**

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená usporiadaním štruktúry krajinného povrchu, ktorý je výsledkom postupných zmien pôvodnej prírodnej krajiny pod vplyvom človeka. Spôsob využívania územia, kultivácia poľných a lesných častí, vytváranie nových urbanizovaných a mechanizovaných prvkov určili ráz súčasnej krajiny. V širšom chápaní je charakterizovaná druhmi pozemkov so spôsobom ich využívania. Podľa zákona č. 162/ 1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) a vyhlášky ÚGKK SR č. 647/2004 Z. z. sú plochy, ktoré pokrývajú celý zemský povrch, označované ako druhy pozemkov. Katastrálny zákon člení pozemky do 10 druhov. Pozemok, na ktorom bude realizovaná navrhovaná činnosť, predstavuje pozemok evidovaný ako orná pôda.

Zájumové územie a jeho blízke okolie možno charakterizovať na základe mapovej kompozície – Krajinná pokrývka (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) ako sídelná zástavba.

3.2.2 Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Koncepcia územného systému ekologickej stability bola prijatá na Slovensku v roku 1991 (Uznesenie vlády SR č. 394 zo dňa 23. júla 1991). Problematika ÚSES sa následne implementovala do legislatívnych predpisov v SR. Územný systém ekologickej stability (ÚSES) vznikol ako potreba riešiť celoplošné zabezpečenie ekologickej stability krajiny na Slovensku, prepojenie prírodných území a ochranu biotopov a reprezentatívnych druhov v ich prirodzenom prostredí.

Podľa zákona č. 377/2022 Z.z., ktorý sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je dokumentácia ÚSES dokumentáciou ochrany prírody a krajiny a vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Zákon definuje ÚSES nasledovne: ÚSES je taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu.

Biocentrum ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev. Biokoridor priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

V katastrálnom území obce Veľké Zálužie sa nachádzajú nasledujúce prvky územného systému ekologickej stability (RÚSES okresu Nitra, 2019):

- RBc2 Biocentrum regionálneho významu Bažantnica,
- RBc10 Biocentrum regionálneho významu Malý Ritkáš,
- RBc12 Biocentrum regionálneho významu Párovský les (Biskupský háj),
- RBc16 Biocentrum regionálneho významu Titváň-Mesače-Stračí vrch (návrh),
- RBc17 Biocentrum regionálneho významu Tizardov-Pod cermi,
- RBc19 Biocentrum regionálneho významu Veľké cery (návrh),
- RBk8 Biokoridor regionálneho významu Dlhý kanál,
- RBk16 Biokoridor regionálneho významu Kebeľka,
- RBk19 Biokoridor regionálneho významu Kynecký les-Zálužianska slatina (návrh),
- RBk24 Biokoridor regionálneho významu Pačala,
- RBk29 Biokoridor regionálneho významu Starý háj-VN Báb (návrh),
- RBk30 Biokoridor regionálneho významu Svetlov,
- RBk36 Biokoridor regionálneho významu Veľké cery-Zálužianska slatina (návrh),
- RBk38 Biokoridor regionálneho významu Zagárd-Tizardov (návrh).

Riešené územie nezasahuje do prvkov ÚSES-u.

3.2.3 Ochrana prírody

Ochrana prírody posudzovaného územia, resp. jeho užšieho a širšieho okolia je vykonávané zmysle zákona č. 377/2022 Z.z., ktorý sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a sním súvisiacich vyhlášok MŽP, ako aj vyhláškou MZ SR č. 392/2007 Z.z. z 15.8.2007, ktorými sa dlhodobou zabezpečuje zachovanie prírodnej rovnováhy a ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života, prírodných hodnôt a krás a utváranie podmienok na trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov a na poskytovanie ekosystémových služieb, berúc do úvahy hospodárske, sociálne a kultúrne potreby, ako aj regionálne a miestne pomery.

Jednotlivé chránené prírodné územia sú vymenované v kapitole **3.1.10 Chránené územia prírody a krajiny**.

3.2.4 Krajinná scenéria

Krajinná scenéria posudzovaného územia je charakterizovaná ako prírodný park so stavebnými objektmi Psychiatrickej nemocnice, ktoré boli postavené v 20. storočí.

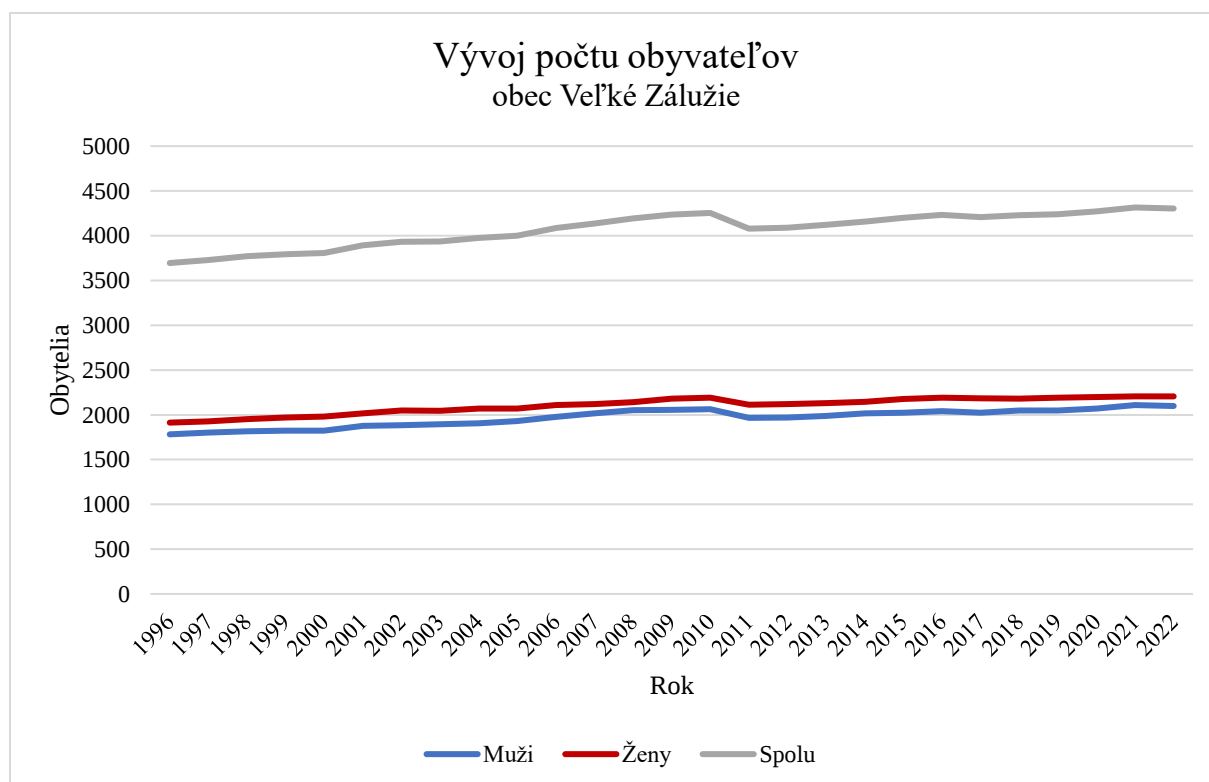
3.3 Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia

3.3.1 Demografia

Posudzované územie sa nachádza v intraviláne obce Veľké Zálužie, k.ú. Veľké Zálužie. Údaje prezentované v nasledujúcom texte pochádzajú z databázy DATAcube (<http://datacube.statistics.sk/>). V prípade, že údaje na úrovni obce Veľké Zálužie nie sú dostupné, bude popisovaná situácia v okrese Nitra, poprípade Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Podľa posledného sčítania obyvateľom (k 31.12.2022) má obec Veľké Zálužie 4 304 obyvateľov, z toho 2 100 mužov a 2 204 žien. Hustota obyvateľstva obce Veľké Zálužie sa pohybuje na úrovni 134,05 obyvateľov na km² (k 31.12.2022).

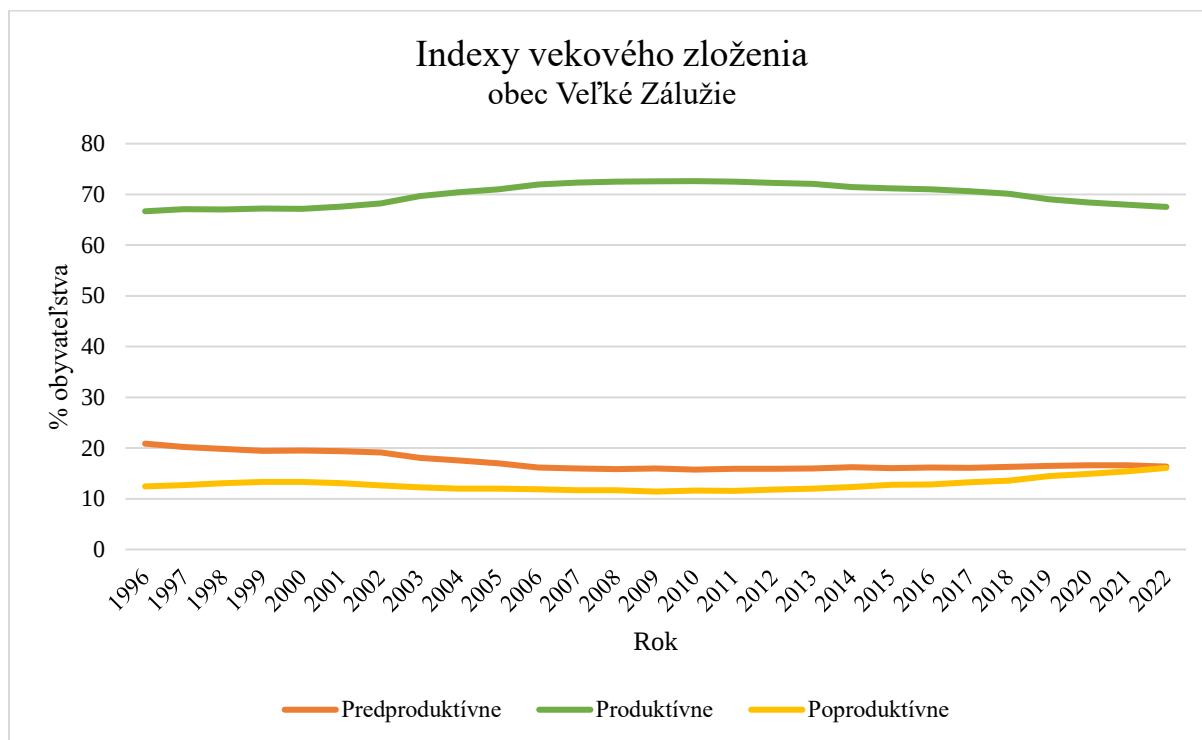
Na základe nižšie uvedeného grafu (Obrázok 1) môžeme konštatovať, že obec Veľké Zálužie má, z pohľadu počtu obyvateľov, mierne rastúci trend a v uvedenom období (rok 1996 – 2022) sa nevyskytol dramatický pokles/nárast obyvateľstva. Rovnako môžeme konštatovať, že zloženie obyvateľstva na základe pohlavia v sledovanom období je rovnomerné, resp. s minimálnymi odchýlkami.

Obrázok 1 – Vývoj počtu obyvateľov obce Veľké Zálužie (1996-2022) (stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia)

V obci Veľké Zálužie bolo za rok 2022 uzavretých 16 sobášov, čo je oproti predchádzajúcim obdobiam od roku 1996 priemerný počet. Počet živonarodených detí predstavuje 37, počet zomretých bolo 31 obyvateľov. Prírodný prírastok v obci Veľké Zálužie je na úrovni + 6 obyvateľov.

Pomery medzi predproduktívnou, produktívnou a poproduktívnou skupinou obyvateľstva vypovedajú o miere perspektívnosti sídelnej populácie. Z vekového zloženia obyvateľstva obce Veľké Zálužie, podľa indexov vekových skupín, je viditeľné starnutie obyvateľstva, resp. narastajúci trend poproduktívneho obyvateľstva na úkor predproduktívneho a produktívneho obyvateľstva.

Obrázok 2 – Indexy vekového zloženia obce Veľké Zálužie (1996-2022)

Národnostné zloženie okresu Nitra vykazuje vysokú mieru homogenity, pričom cca 89,60 % obyvateľov okresu tvoria občania slovenskej národnosti. Zvyšok tvoria občania maďarskej, rómskej, ukrajinskej a inej národnosti.

3.3.2 Sídla

História obce a jej rozvoj

Prvá hodnoverná písomná zmienka o obci pochádza z roku 1261, kedy sa magistrovi Abovi zvaného Veľký podarilo získať do vlastníctva aj majetok Ujlak (terra Wylak). Podľa dokumentácie dejín obce však možno predpokladať, že Ujlak sa nachádza v lokalite dovtedy nepomenovanej osady. Archeologické náleziská z okolia mesta Nitry poukazujú, že na území medzi riekami Váh a Nitra existovalo viacero veľkomoravských slovanských osád. Z tejto doby (9. – 13. storočie) sa našli zvyšky keramiky, kosti, mince a prsteň. Pôvodná obec bola pravdepodobne vlastníctvom kráľa, čím nenastal dôvod jej prideliť meno a tak ju oficiálne zdokumentovať. Počas nájazdu Tatárov v rokoch 1241 – 1242 na územie Slovenska bola obec zničená. Postupne sa však život v osadách oživoval a tak sa znovu začala osídľovať aj osada, ktorá dostala jednoduchý maďarský názov Újlak – nové bydlisko, nová osada. Písomná zmienka o tejto udalosti nie je však presne zachytená. Po konfiskácii hlohoveckého panstva Abovcom daroval panovník Karol Róbert z Anjou magistrovi Mikulášovi zvaného Kont (19. novembra 1349). ten získal majetkovou výmenou aj chorvátske mestečko s hradom Ilok, maďarsky nazývaného Újlak, čiže podobný názov ako Újlak pri Nitre. V tomto období sa obec stala súčasťou „magma via“, cesty ktorá viedla z Nitry na Šintavu až Bratislavu a spájala sa s významnou obchodnou cestou „Česká“.

Obec mala právo vyberať mýtnu a raz týždenne mať miestne trhy. V 14. storočí boli v okolí obce založené jedny z najrozsiahlejších vinogradov v okolí. Vinohradnícka tradícia sa preniesla aj do erbu obce. V súvislosti s osídľovaním obce v období ranného stredoveku až do 14. storočia je potrebné spomenúť aj osadu Zagard, ktorá ležala severozápadným smerom od obce. Osada vznikla ako majetok hradských vojakov, avšak v druhej polovici 14. storočia, keď sa hlohoveckého panstva ujali Ujlakyovci, bola pričlenená k Újlaku. V polovici 15. storočia sa pridávalo k názvu Ujlak aj adjektívum malý, ako odlišenie panských majetkov Ujlakyovcov na Slovensku a v Chorvátsku. Tento názov sa neujal. Okrem toho sa v pri Nových Sadoch v panstve Topolčany už nachádzala obec Újlak, ktorá sa už v 15. storočí nazývala malým Ujlakom (Ujlačka, Malé Zálužie).

Na prelome 13. a 14. storočia vznikol aj farský kostol, ktorý bol pravdepodobne zasvätený Všetkým Svätým. Tento kostol sa však nezachoval, ale v roku 1769 bol postavený nový kostol, a to o niečo vyššie. Z pôvodného kostola sa zachoval zvon, ktorý bol prenesený do nového kostola. Počas vývoja obce sa viac krát zmenili jej majitelia. Medzi nich patrili členovia rodov Abovcov Ujlakyovcov, Turzovcov, Forgáčovcov, Esterházyovcov.

Najväčší hospodársky rozkvet dosiahlo v 17. a 18. storočí, keď patrilo rodu Forgáčovcom. V tomto období boli v obci vybudované nové podniky: pivovar, likérka, továreň na výrobu hodvábu. Prosperovali aj remeslá, najmä hrnčiarstvo, kováčstvo, tkáči, stavbári a vinohradníci. Celé panstvo sa premenilo na moderný veľkopodnik s rozvinutými majerským hospodárením a riadenou správou. Založila sa panská bažantnica, obnovilo sa lesné hospodárenie a modernizovalo poľnohospodárstvo. V roku 1869 sa stal majiteľom kaštieľa rod Esterházyovcov. Štefan Esterházy sa oženil s Gizelou Jessenákovou, dcérou baróna Jána Jessenáka a Alojzie Forgáčovej. V tejto dobe si Ujlak uchoval pozíciu trhového mestečka, avšak počet obyvateľov značne klesol. Rod Esterházyovcov bol posledným vlastníkom panstva, pričom gróf J. Esterházy zomrel v Mírove v roku 1957.

Do vývoja obce zasiahla 1. a 2. svetová vojna, v rámci ktorej zahynuli viacerí obyvatelia obce, obyvatelia židovského pôvodu boli odvedení prevažne okolo roku 1942 do koncentračných táborov. Domy, ktoré boli po nich uvoľnené dostali do užívania miestni obyvatelia. Po druhej svetovej vojne sa znovuožívajúce malé živnostníctvo zrušilo, pôda sa začala zjednocovať a postupne sa vybuďovalo poľnohospodárske družstvo (1957), ku ktorému boli v 70-tych rokoch 20. storočia pridružené aj družstvá v obciach Báb, Jarok a Lehota. Neskôr pribudla aj pridružená výroba.

Kaštieľ, ktorý po skončení 2. svetovej vojne slúžil na viaceré účely, avšak v roku 1957 získalo budovu a areál Ministerstvo zdravotníctva a bola v ňom zriadená Psychiatrická liečebňa, ktorá je v ňom až do súčasnosti a predstavuje významného zamestnávateľa v obci.

V 50. - 60-tych rokoch sa obec začala postupne budovať a modernizovať. Opravili sa cesty, mosty, rígly, bola zvedená elektrina, verejné osvetlenie a obecný rozhlas. Postavená bola hasičská zbrojnica a protipožiarna nádrž. Postupne sa budovali nové domy, obchody s potravinami, zmiešaným tovarom, nová škola. Obec so službami, ktoré poskytovala sa stala spádovou pre okolité obce a dostala názov stredisková.

Po roku 1989 sa v obci začalo súkromne podnikať, vznikla spoločnosť HSH, ktoré tento rok oslávila 25 rokov existencie. V obci sa obnovila tradícia jarmokov (Petropavlovský jarmok). V súčasnosti v obci žije viac ako 4200 obyvateľov. Obyvatelia a podnikatelia sa zaoberajú poľnohospodárskou výrobou, obnovuje sa tradícia vinohradníctva a vinárstva. Významné postavenie má aj strojárstva výroba a obchodné činnosti. V obci pôsobí viacero významných firiem, spoločensko-záujmových organizácií, ktoré však budú popísané v ďalších častiach PHSR.

Názov obce bol zaužívaný ako Ujlak, resp. Nitraujlak. Obyvatelia obce sa už v roku 1933 pokúsili o zmenu úradného názvu obce Nitraujlak, avšak v roku 1940 bola táto iniciatíva zamietnutá. Súčasný názov obce je novotvar a bol zavedený v roku 1948.

Symbolmi obce Veľké Zálužie sú erb, vlajka a pečať. V erbe obce sa nachádza v červenom štíte veľký strieborný strapec hrozna obkolesený dvomi, dolu spojenými zelenými vetvičkami ukončenými hore dvomi zlatými kvietkami (ružičkami). Vinohradnícky a zamestnanecký motív, podľa odtlačku pečatidla obce z roku 1692. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu. Pozostáva zo siedmych pozdĺžnych pruhov vo farbách červenej, žltej, zelenej a bielej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

3.3.3 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj

Ekonomické, t.j. výrobné činnosti patria medzi základné faktory ovplyvňujúce socioekonomickú úroveň obce. Ich význam spočíva v tom, že ovplyvňujú nielen ekonomickú, ale i sociálnu úroveň v obci. Sú zdrojom pracovných príležitostí, dávajú zamestnancom mzdu, tvoria verejné príjmy, zhodnocujú podmienky územia, v ktorom sú alokované a iné. Ekonomické činnosti v obci môžeme hodnotiť cez sektorovú štruktúru (zastúpenie činností primárneho, sekundárneho či terciárneho sektora) alebo cez štruktúru podnikov (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Ekonomická základňa obce

Ekonomickú základňu obce reprezentujú najmä súkromné podniky. Podnik predstavuje právnickú osobu, ktorá vykonáva sústavnú činnosť s cieľom dosahovať zisk. Patria sem korporácie (podniky vo vlastníctve skupiny subjektov, ako napr. akciové spoločnosti, družstvá, spoločnosti s ručením obmedzeným a pod.) a kvázikorporácie (podniky vo vlastníctve jedného subjektu). Podniky môžu mať podobu právnických osôb (ďalej PO) alebo fyzických osôb – podnikateľov (ďalej FO). Právnické osoby sú právne jednotky, existenciu ktorých upravuje zákon nezávisle od jednotlivcov alebo inštitúcií, ktoré ich vlastnia alebo sú jej členmi. Neziskové inštitúcie tvoria právnické osoby slúžiace finančným a nefinančným korporáciám, štátnej správe a domácnostiam, ako napr. rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, ktorých tržby z činnosti nepresahujú 50 % vykazovaných nákladov, ďalej občianske združenia, spolky a kluby, politické strany, cirkvi a iné.

Výsledky analýzy vývoja právnických osôb v obci poukazuje Veľké Zálužie k dva a pol násobnému nárastu PO ziskových. Počet PO neziskových počas sledovaného obdobia klesal až o 88 %. Celkový počet právnických osôb narástol o 74 %, pričom v rokoch 2004 – 2014 vykazoval rastúce vývojové tendencie, v roku 2015 bol zaznamenaný pokles počtu PO o 5.

Obchodný register SR uvádza 142 podnikateľských subjektov, ktorí majú sídlo v obci. Ich činnosť sa orientuje na poľnohospodársku prvovýrobu, obchod, autodopravu, zámočníctvo, klampiárstvo, stolárstvo, strojárstvo, výroba nábytku, potravinársky priemysel, zemné práce a najmä služby. Prevažná časť PO sú spoločnosti s ručením obmedzeným. Fyzické osoby - podnikatelia nezapísaní v obchodnom registri sú osoby podnikajúce na vlastnú zodpovednosť podľa osobitných predpisov. Sú to živnostníci (podnikajúci na základe živnostenského zákona), osoby so slobodným povoláním (osoby podnikajúce na základe iného ako živnostenského zákona, napr. advokáti, lekári, audítori a iní) a samostatne hospodáriaci roľníci.

Počas obdobia rokov 2009 – 2015 vývoj fyzických osôb vykazoval klesajúci trend. Pod pokles FO sa podpísal najmä pokles počtu živnostníkov, ktorý v sledovanom období predstavoval až 14 %. Na druhej strane, v rokoch 2009 – 2014 mal rastúci trend. V roku 2015 boli údaje o počte SHR a slobodných povolání nebol vykazovaný.

Z hľadiska sektorovej štruktúry je primárny sektor v obci (poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybne hospodárstvo a ťažba).

V sekundárnom sektore pôsobia podnikateľské subjekty zamerané na potravinársky priemysel, strojárstvo, stavebníctvo, zemné práce, elektrotechnický priemysel, klampiarstvo, stolárstvo a ďalšie.

V terciárnom sektore (sektor služieb) prevádzkuje svoju činnosť prevažná časť podnikateľských subjektov.

Podnikateľské subjekty v obci predstavujú skupinu tzv. samozamestnávateľov. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO) nachádza pracovné príležitosti v okolitých mestách, (Nitra, Šaľa, Trnava) resp. v hlavnom meste SR Bratislave. Potvrdzuje to aj vysoká hodnota ukazovateľa dochádzka do zamestnania získaná v rámci SODB 2011 (79,32 %) (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

3.3.4 Technická infraštruktúra

Komplexne vybudovaná technická infraštruktúra je významným rozvojovým faktorom v každom sídle, pretože vytvára podmienky pre rozvoj podnikania i pre kvalitu života jej obyvateľov.

Vzhľadom k tomu, že sa všetky súčasti technickej infraštruktúry budujú z verejných zdrojov (štátnych, obecných) pre obyvateľstvo ako i pre podnikateľov, plynú z nej tzv. aglomeračné efekty v podobe úspor vlastných nákladov, ktoré by museli vynakladať z vlastných prostriedkov na zabezpečenie vody, kúrenia a likvidáciu odpadovej vody (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Cestná sieť a dopravné systémy

Z hľadiska dopravnej napojenosti obcou Veľké Zálužie prechádza cesta III. triedy (III/05133) v celkovej dĺžke 5,8 km. Cesta III/05133 tvorí hlavnú dopravnú os obce v smere Nitra – Lehota – R1. Táto cesta zabezpečuje prepojenie na R1 Nitra – Trnava, kde sa napája na D1 Trnava - Bratislava. Z cesty III/05133 odbočuje cesta III/05179 v smere na obec Jarok v celkovej dĺžke 1700 m. Celková dĺžka miestnych komunikácií je cca 17,5 km. V obci sú vybudované chodníky v celkovej dĺžke 2 500 m, najmä popri hlavnej ceste III/05133 a v niektorých častiach obce pri miestnych komunikáciách (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Železničná doprava

Obec nemá priame železničné napojenie. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Nitra (12 km) (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Autobusová doprava

V obci existuje pravidelné autobusové spojenie s mestom Nitra, Sered', Trnava, ako aj okolitými obcami (Lehota, Báb, Rumanová, Rišňovce, Pata), okrem obce Jarok. V obci sa nachádzajú 8 autobusových zastávok. Autobusová napojenosť je vyhovujúca od skorých ranných hodín až do neskorých večerných hodín v smere na Nitru (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Letecká doprava

Najbližšie letisko medzinárodného významu sa nachádza v Bratislave, vzdialené približne 79 km. 18,61 km od obce sa nachádza letisko v Nitre – Janíkovciach, ktoré sa využíva na športové účely (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Energetické hospodárstvo

Energetické hospodárstvo v obci tvoria elektrické rozvodné siete a plynofikácia.

Energetické siete

Elektrické siete sú vybudované pozdĺž všetkých miestnych komunikácií. Náklady na prevádzku sú značné vysoké. Celkový príkon elektrickej energie do obce je v súčasnej dobe dostatočným pre potreby obyvateľov i súčasného hospodárskeho rozvoja. Elektrické siete a príkon elektrickej energie nebude obmedzujúcim faktorom rozvoja ani do budúcnosti. Zásobovanie elektrickou energiou je zabezpečené vzdušným vedením. Obec je pripojená na elektrickú energiu z dvoch samostatných vedení vychádzajúcich zo 110/22 kV transformovne Nitra-Juh. V obci sa nachádza niekoľko transformovní. Severovýchodne od obce prechádza dvojité 110 kV vedenie Križovany – Nitra (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Plynifikácia

Obec je plne plynifikovaná, no napriek tomu niektorí obyvatelia na vykurovanie používajú pevné palivo (drevo, uhlie) a v menšej miere majú domácnosti aj elektrické vykurovanie. Distribúciu plynu v obci zabezpečuje spoločnosť eustream, a.s.. Pre potreby obce bola zrealizovaná VTL prípojka DN 80, PN 2,5 MPa. Katastrálnym územím obce prechádza plynovodné rozvodné potrubie a ropovod, ktorých ochranné a bezpečnostné pásma obmedzujú novú individuálnu výstavbu v niektorých častiach obce (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Telekomunikácie

Celé územie obce je pokryté signálom všetkých mobilných operátorov – Telekom, Orange, O2 a aj nového operátora 4. Telefónna ústredňa sa nachádza priamo v obci. Telefónna ústredňa je napojená na miestny spojovací telekomunikačný kábel. Miestna telefónna sieť v obci je urobená káblami v zemi a samonosnými káblami na drevených stĺpoch. V niektorých častiach obce sú zavedené optické káble, internet sa šíri prostredníctvom káblov a mikrovlnného spojenia. Obyvatelia majú možnosť využívať aj internetové pripojenie cez vyššie uvedených operátorov. Verejný rozhlas, ktorý obec využíva na informovanie obyvateľov obce je vedený na stĺpoch verejného osvetlenia. Celková dĺžka vedenia miestneho rozhlasu je 13 km (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Vodné hospodárstvo

Obec Veľké Zálužie má vybudovanú vodovodnú sieť v celkovej dĺžke 11 km. Verejný vodovod udržiava Západoslovenská vodárenská spoločnosť. Zdrojom pitnej vody pre obec je vodojem Jelka/Nitra, ktorý je zásobovaný pitnou vodou z diaľkovodu Jelka – Nitra. Obyvatelia majú na svojich pozemkoch vybudované aj vlastné studne, ktoré využívajú najmä za zavlžovanie (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

3.3.5 Služby**Odpadové hospodárstvo**

Obec Veľké Zálužie má vybudovanú splaškovú kanalizačnú sieť s odvedením splaškových odpadových vôd a následným čistením splaškových odpadových vôd vo vlastnej ČOV. Kanalizačná sieť a ČOV sú však stále vo výstavbe, dielo nebolo zhotoviteľom riadne odovzdané do skúšobnej prevádzky.

Obec nemá vlastnú skládku komunálneho odpadu. V súčasnosti je komunálny odpad ukladaný do smetných nádob, ktoré sú zberané každé dva týždne. Zber a odvoz komunálneho odpadu zabezpečuje firma ENVI – GEOS Nitra.

Obec separuje bio odpad, sklo, papier, plasty. Odvoz separovaného odpadu je realizovaný prostredníctvom Ponitrianskeho združenia pre zber separovaného odpadu so sídlom v obci Výčapy – Opatovce. Zber starého textilu sa v obci realizuje prostredníctvom kontajnerov rozložených po obci

Nadáciou ECO textil. V obci je zriadený zberný dvor, kde môžu obyvatelia obce bezplatne odovzdávať nadrozmerný odpad a niektoré druhy separovaného odpadu (elektroodpad, nebezpečný odpad a iné) (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Školstvo

V obci sa nachádza Základná škola s deväťročnou školskou dochádzkou, pri ktorej pôsobí školský klub detí a školská jedáleň; Materská škola a školská jedáleň pri materskej škole, Centrum voľného času Slniečko, Kútik dočasnej starostlivosti o deti (od šk. roku 2016/2017).

Základná škola je plne organizovaná, ponúka vzdelávanie na I. aj na II. stupni štúdia, pričom v každom ročníku sú 2 triedy. V školskom roku 2015/2016 základná škola ponúkala 15 rôznych záujmových krúžkov pre všetky vekové kategórie detí. V základnej škole pracuje celkom 34 zamestnancov, z ktorých je 29 pedagogických a 1 špeciálneho pedagóga. Základná škola má žiacku knižnicu. V školskej jedálni pracujú 3 zamestnanci. Pre aktivity žiakov po škole je k dispozícii školský klub, kde pracujú 3 pedagogickí zamestnanci. Pre športové aktivity nielen žiakov je k dispozícii telocvična a multifunkčné ihrisko. Budova základnej školy je kapacitne poddimenzovaná pri jednozmennej prevádzke a nutne si vyžaduje rozšírenie vyučovacích priestorov, ako aj jedálne, kuchyne a telocvične.

Okrem uvedených školských zariadení v obci pôsobí niekoľko rokov Centrum voľného času Slniečko (ďalej CVC), ktorý vytvára priestor pre mimoškolské aktivity detí školského, ale aj predškolského veku, mládeži do 30 rokov, ale aj dospelým. Medzi najnavštevovanejšie krúžky patria futbalový krúžok, výtvarný a tanečný krúžok, ručné práce, jazykové krúžky. Žiačky tanečného krúžku v roku 2016 dosiahli 1. miesto v medzinárodnej tanečnej súťaži. Pekné úspechy dosahujú aj žiaci z nohejbalového krúžku a malí futbalisti. V CVC pracujú dvaja pedagogickí zamestnanci na stály úväzok a 20 externistov (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Zdravotná a sociálna starostlivosť

Priamo v obci sa nachádza zdravotné stredisko, kde pôsobí všeobecný praktický lekár, stomatológ a detský lekár. Lekári ordinujú každý pracovný deň, spravidla od 7.30 do 13.30 hod. V obci sa nachádza aj lekáreň s celodennou a celotýždennou prevádzkou mimo sobôt a nedeľ. Okrem toho sa v obci nachádza Psychiatrická nemocnica. Jej sídlom je bývalý kaštieľ Esterházyovcov a celý priľahlý park. Zariadenie spadá pod Ministerstvo zdravotníctva SR (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Sociálna starostlivosť

V obci nie je zriadené zariadenie opatrovateľskej služby pre seniorov a obyvateľov s nepriaznivým zdravotným stavom. Avšak obec zabezpečuje služby tzv. sociálneho taxíka, donášku stravy, nákupy. Opatrovateľskú službu zabezpečuje len obmedzene, obyvatelia si zabezpečujú terénnu opatrovateľskú službu cez externé organizácie. Seniori majú vytvorený priestor aj pre stretávanie sa v rámci klubu dôchodcov.

V rámci ďalších skupín obyvateľov – potenciálnych záujemcov o sociálne služby obec vytvorila v spolupráci s MC Blšky Kútik dočasnej starostlivosti o deti, ktorý poskytuje poldennú prevádzku pre deti v rozmedzí 3-4 rokov, ktoré neboli z kapacitných dôvodov prijaté do materskej školy. Úrad regionálneho zdravotníctva v Nitre schválil 11 detí, pre ktoré sa aktivity „kútika“ môžu poskytovať, čím sa im nahrádza pobyt v školskom zariadení v kolektíve rovesníkov.

Pre matky na rodičovskej dovolenke a ich deti sú poskytované služby Materského centra Blšky, ktoré v obci pôsobí od roku 2003 (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Služby obyvateľstvu

Stravovacie služby poskytujú v obci tri reštaurácie: Penzión Vendelín, Pizzeria Bianka Snack Bar Gloria, občerstvenie KGB a pohostinstvo TipSport. V obci sa nachádza niekoľko predajní potravín a tiež niekoľko ďalších predajní rôzneho charakteru (kaderníctvo, kozmetika, pedikúra, masáže, vinotéka, stavebniny, drogéria, domáce potreby, odevy, obuv a pod.) a služby (pneuservis, autoservis atď.) Pre športové vyžitie majú obyvatelia k dispozícii futbalové ihrisko, ihrisko za školou, multifunkčné ihrisko, telocvičňu v ZŠ a MŠ. V obci sa nachádza aj pošta, v rámci ktorej svoje služby poskytuje aj poštová banka. V obci je k dispozícii aj obecná knižnica, ktorá je otvorená 5x v týždni. Obec vydáva obecný časopis.

V obci sa nachádzajú tri cintoríny, jeden z nich sa už nepoužíva, dom smútku.

Obec je vlastníkom 2 bytových domov so 70 bytovými jednotkami. Budova obecného úradu je umiestnená v samostatnom objekte (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

Kultúra

V súčasnosti v obci pôsobí niekoľko kultúrno - spoločenských, ale športových organizácií v obci:

- Folklórna skupina Ujlačanka
- Folklórna skupina Drienka
- Detský folklórny súbor Slniečko
- Dychová hudba Zálužanka
- ZO Slovenskej jednoty dôchodcov
- MO Matice slovenskej
- ZO Slovenského zväzu záhradkárov
- MO Slovenského červeného kríža
- OZ Mravec
- Materské centrum Blšky
- Kostolný zbor
- Slovenský skauting- 45. zbor posledného spojenectva Veľké Zálužie
- Záchrana a záchranná asistancia
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Poľovnícke združenie
- OZ VITIS
- Lukostrelci
- Nohejbalisti
- Športový klub
- Cyklotrial team, ktorý postupne ukončuje svoju činnosť,
- Novoformujúca sa skupina mladých športovcov „workoutistov“

Uvedené organizácie sú veľmi aktívne, podieľajú sa na viacerých podujatiach organizovaných obcou, resp. niektoré podujatia organizujú samostatne. Na svoju činnosť majú od obce pridelené priestory, kde sa môžu ich členovia pravidelne stretávať.

Obec vydáva obecný časopis – štvrťročník Veľké Zálužie časopis obyvateľov obce Veľké Zálužie. Časopis vychádza v náklade 1600 ks. V obci sa nachádza aj spoločenský dom, ktorý má malú sálu, veľkú sálu, zrkadlovú sálu, pódium, kuchyňu. Spol. dom si vyžaduje nevyhnutné rozšírenie priestorových kapacít. Spoločenský dom a ktorý okrem kultúrnych a obecných podujatí poskytuje

priestory aj pre rodinné oslavy a podujatia občanom obce a svoju činnosť v ňom prevádzkuje Centrum voľného času Slniečko a OZ VITIS.

Okrem futbalového ihriska, kde sa nachádza hlavná hracia plocha, vedľajšia hracia plocha a cyklotrialové ihrisko, sa môžu obyvatelia športovo vyžiť aj na ihrisku za základnou školou, multifunkčnom ihrisku. Telocvična sa nachádza v základnej škole a v materskej škole.

Obec je súčasťou viacerých združení – OZ VITIS, Ponitrianske združenie pre separovaný zber odpadu, Nitriansky ZMOS, ZMOS. Obec má nadviazanú cezhraničnú spoluprácu so Srbskou obcou Maglič a českou obcou Veľké Pavlovice (PHRSR obce Veľké Zálužie na obdobie rokov 2017-2024, 2016).

3.3.6 Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti

Pamiatkové objekty vyhlásené za národnú kultúrnu pamiatku v obci Veľké Zálužie sú evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (<https://www.pamiatky.sk/nkp-a-po/register-nkp/>):

- Kaštieľ a park (Eszterházyovský kaštieľ) – pod číslom 1563/1-2
- Kostol (Farský kostol Všetkých svätých) – pod číslom 1564/1-1
- Socha na stĺpe (Mariánsky stĺp) – pod číslom 1565/1-3
- Socha na podstavci (Socha sv. Jána Nepomuckého) – pod číslom 1566/1-2
- Kríž s korpusom na podstavci (Prícestný kríž) – pod číslom 1567/1-2

3.4 Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia

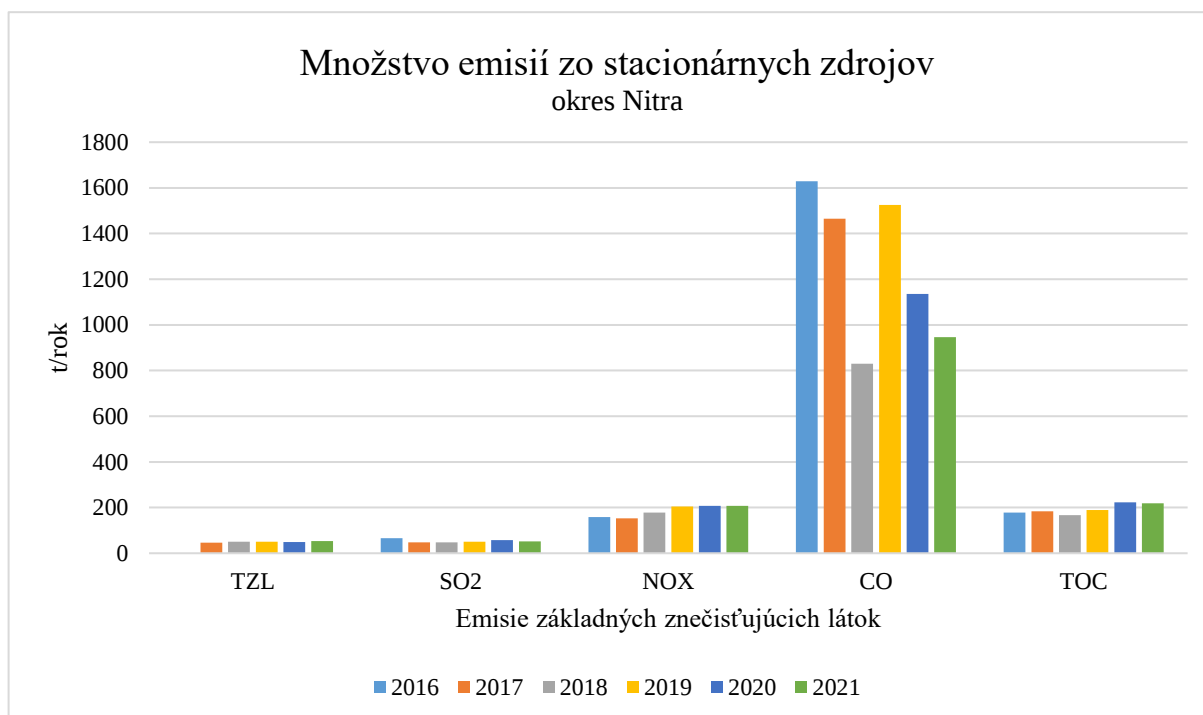
3.4.1 Ovzdušie

Lokálne znečistenia ovzdušia

Od roku 2000 je vývoj hlavných znečisťujúcich látok sledovaný prostredníctvom databázy Národného emisného inventarizačného systému (NEIS), ktorá sa spracováva za jednotlivé okresy na príslušných úradoch životného prostredia. Ako možno vidieť v nasledujúcej tabuľke, vývoj emisií zo stacionárnych zdrojov (veľké a stredné zdroje znečistenia) nie je v okrese Nitra priaznivý, nakoľko množstvá základných znečisťujúcich látok (TZL, NO_x, TOC) majú v sledovanom období rastúci charakter (NEIS, 2021).

Tabuľka 4 – Emisie zo stacionárnych zdrojov znečistenia v okrese Nitra (dostupné online: <https://neisrep.shmu.sk>)

Rok	Emisie (t/rok)				
	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2016	42,237	66,202	158,051	1628,592	177,885
2017	45,945	47,666	153,462	1465,518	183,552
2018	49,994	47,431	177,858	829,595	167,394
2019	50,280	50,948	205,318	1524,767	189,027
2020	49,613	58,158	207,085	1135,612	223,063
2021	52,959	52,080	207,528	946,053	218,473

Obrázok 3 – Emisie základných znečisťujúcich látok okresu Nitra (NEIS)

*Poznámka: TZL – tuhé znečisťujúce látky, SO₂ – oxid siričitý, NO_x – oxidy dusíka, CO – oxid uhoľnatý, TOC – celkový organický uhlík.

Dominantným zdrojom znečisťovania ovzdušia v Nitrianskom kraji je cestná doprava. Pre vykurovanie domácností sa využíva najmä zemný plyn, podiel tuhých palív je v porovnaní s ostatnými zónami nižší, s výnimkou hornatejšej oblasti na severe kraja (podľa údajov zo sčítania obyvateľstva). Charakteristika cestnej dopravy: najfrekvencovanejšia je rýchlostná cesta R1 na úseku pred Nitrou z Trnavy s priemerným denným počtom 28 785 vozidiel (5 582 nákladných a 23 154 osobných áut), úsek cesty č. 64 v Nitre (23 436 vozidiel, 3 503 nákladných a 19 798 osobných áut), úsek cesty č. 63 spájajúcej Veľký Meder a Komárno (21 847 vozidiel, v tom 2 171 nákladných a 19 573 osobných áut), úsek cesty č. 75 zo Šale do Nových Zámkov (20 019 vozidiel, 2 848 nákladných a 17 045 áut), cesta č. 51 prechádzajúca Levicami (17 367 vozidiel, 2 162 nákladných a 15 146 osobných áut) a rýchlostná cesta R1 pri Zlatých Moravciach 17 998 vozidiel (z toho 4 119 nákladných a 13 802 osobných áut).

Priemyselné zdroje znečisťovania ovzdušia sú tu z hľadiska príspevku k lokálnemu znečisteniu ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami menej významné. V závislosti od meteorologických podmienok sa v Nitrianskom kraji môže prejavovať vplyv chemického priemyslu.

Pre vykurovanie rodinných domov v zóne je podľa údajov z SODB 2021 využívaný najmä zemný plyn. Podiel tuhých palív je o niečo vyšší ako v Bratislavskom a Trnavskom kraji. Tuhé palivá sa pravdepodobne viac používajú vo vidieckom type osídlenia s dobrou dostupnosťou palivového dreva. (Výročná správa SHMU o kvalite ovzdušia v Slovenskej republike (2022), Príloha – Hodnotenie kvality ovzdušia v zóne Nitriansky kraj).

3.4.2 Vodstvo

Povrchové vody

Územie okresu Nitra spadá do čiastkového povodia Váhu a do základných povodí Váhu od zaústenia Biskupického kanála po ústie Nitry, Nitra od Bebravy po Žitavu a pod Malú Nitru, Žitava po

ústie a Nitra od Žitavy a Malej Nitry po ústie do Váhu a Váh od Nitry po Malý Dunaj. Pri povrchových vodách sa hodnotí ekologický a chemický stav a kvalita vody.

Do hodnotenia ekologického stavu patria nasledovné prvky kvality rozdelené do 3 skupín:

- biologické prvky kvality (BPK): benthické bezstavovce; fytobentos a makrofyty; fytoplanktón; ryby
- fyzikálno-chemické prvky kvality (FCHPK): všeobecné FCH ukazovatele; 26 škodlivých a obzvlášť škodlivých látok relevantných pre SR
- hydromorfologické prvky kvality (HMPK)

Výsledné hodnotenie sa určuje v piatich triedach kvality: veľmi dobrý (1), dobrý (2), priemerný (3), zlý (4), veľmi zlý (5).

Pri chemickom stave sa hodnotia prioritné látky a nebezpečné látky. Výsledky hodnotenia sa kategorizujú v dvoch triedach: dosahuje (D) a nedosahuje (ND) dobrý chemický stav.

Tabuľka 5 – Ekologický a chemický stav útvarov povrchových vôd v okrese Nitra (RÚSES okresu Nitra, 2019; Vodný plán SR, 2015)

Povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Od rkm	Do rkm	Ekologický stav	Chemický stav
Nitra	SKN0004	Nitra	111,80	0,00	4	D
Nitra	SKN0005	Malá Nitra	30,40	0,00	5	D
Nitra	SKN0015	Radošinka	31,00	12,10	3	D
Nitra	SKN0016	Radošinka	12,10	0,00	3	D
Nitra	SKN0019	Žitava	40,00	0,00	3	D
Nitra	SKN0020	Dlhý kanál	48,00	19,90	3	D
Nitra	SKN0037	Jelenský potok	10,40	6,00	3	D
Nitra	SKN0038	Jelenský potok	6,00	0,00	4	ND
Nitra	SKN0054	Tvrdošovský potok	21,20	0,00	3	D
Nitra	SKN0055	Dolinský potok-7	8,05	0,00	3	D
Nitra	SKN0056	Kadaň	18,20	0,00	3	D
Nitra	SKN0057	Host'ovský potok	13,80	0,00	3	D
Nitra	SKN0059	Drevenica	15,25	0,00	3	D
Nitra	SKN0060	Telinský potok	15,30	0,00	3	D
Nitra	SKN0062	Širočina	15,15	0,00	4	D
Nitra	SKN0063	Bocegaj	12,00	0,00	3	D
Nitra	SKN0065	Čerešňový potok	15,70	0,00	3	D
Nitra	SKN0066	Perkovský potok	21,10	0,00	3	D
Nitra	SKN0076	Andač	15,90	0,00	3	D
Nitra	SKN0077	Cabajský potok	28,80	0,00	5	D
Nitra	SKN0082	Dobrotka	13,30	0,00	3	D
Nitra	SKN0094	Lefantovský potok	7,20	0,00	3	D
Nitra	SKN0127	Paniansky potok	8,15	0,00	3	D
Nitra	SKN0128	Janíkovský kanál	6,80	0,00	3	D
Nitra	SKN0132	Lužtek	7,05	0,00	3	D
Nitra	SKN0134	Kováčovský potok	6,70	0,00	3	D
Nitra	SKN0137	Trhovišský potok-2	12,10	0,00	3	D
Nitra	SKN0138	Blatina-1	7,80	0,00	3	D
Nitra	SKN0140	Babindolský potok	8,10	0,00	3	D
Nitra	SKN0143	Selenec-1	6,90	0,00	3	D

Povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Od rkm	Do rkm	Ekologický stav	Chemický stav
Nitra	SKN0145	Hunták	6,70	0,00	3	D
Váh	SKV0343	Bábsky potok	10,10	0,00	3	D

Z tabuľky vyplýva, že ekologický stav útvarov povrchových vôd na území okresu je priemerný. Ekologický stav nie je dobrý v žiadnom útvare povrchových vôd. Zlý ekologický stav dosahuje Nitra (SKN0004), Jelenský potok (SKN0038), Širočina (SKN0062). Malá Nitra (SKN0005), Cabajský potok (SKN0077) dosahujú veľmi zlý ekologický stav. Jelenský potok (SKN0038) nedosahuje dobrý chemický stav. Všetky ostatné útvary povrchových vôd dosahujú dobrý chemický stav (RÚSES okresu Nitra, 2019).

Podzemné vody

Kvalita podzemných vôd v oblasti Nitrianskej pahorkatiny nie je dobrá. V rámci PHO vodných zdrojov na nive rieky Nitra v oblasti Párovských lúk a Dvorčianskeho lesa sleduje kvalitatívne parametre vôd ZsVS,a.s. Podľa meraní v 90-tych rokoch bola väčšina vzoriek vyhodnotená ako závažná pre pitné účely, pričom boli zistené najmä nadlimitné hodnoty ukazovateľov NH_4 , Mn, Fe, HPO_4 , NO_2 , NO_3 , SO_4 , Cl, ako aj vysoká mineralizácia. Aj z hľadiska hygienicko – epidemiologického boli podzemné vody hodnotené v mnohých prípadoch ako nevhodné. SHMÚ má v oblasti Nitry dva pravidelne kvalitatívne sledované vrty – Dražovce (vrt 029690) a Dolné Krškany (vrt 030290). Zo sledovaných ukazovateľov nevyhovujú norme pre pitnú vodu najmä ukazovatele Mn, Fe, NELUV, chloridy a fenoly. Nepriaznivý vplyv na kvalitu podzemných vôd má predovšetkým silno znečistená rieka Nitra, poľnohospodárske a priemyselné závody produkujúce odpadové a emisné látky, ako aj komunálne znečistenie.

3.4.3 Pôdy

Vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy pochádzajúcich z prírodných a antropických zdrojov, dochádza ku chemickej degradácii pôd. Určitá koncentrácia týchto látok pôsobí škodlivo na pôdy a vyvoláva zmeny jej vlastností, negatívne ovplyvňuje jej produkčný potenciál, znižuje hodnotu dopestovaných plodín a taktiež môže negatívne vplyvať na vodu, atmosféru a na zdravie ľudí a zvierat. K najzávažnejšej degradácii pôdy patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, alkalizácia a salinizácia pôdy. Monitoring pôd zabezpečuje Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôd. Sústreďuje sa na monitoring tých prvkov, ktoré sú rizikové z hľadiska bioty ako i zdravia človeka. Limitné hodnoty rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde pre prvky As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Se, Zn, F sú uvedené v prílohe č. 2 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Hodnoty koncentrácie jednotlivých prvkov pre jednotlivé lokality hodnotené v rámci aktuálneho odberového cyklu čiastkového monitorovacieho systému Pôda (ČMS-P).

Monitorovacia sieť v záujmovom území je pomerne riedka, takže hodnotenie doplnené na základe publikácií Granec, Šurina, 1999 a Atlas krajiny SR, 2002 v ktorých boli vytvorené priestorové priemety kontaminácie pôd jednotlivými rizikovými prvkami a pôdy boli zatriedené do nasledovných kategórií:

- 0 – nekontaminované pôdy,
- A, A1 – rizikové pôdy,
- B – kontaminované pôdy,
- C – silne kontaminované pôdy.

Na základe analýzy možno konštatovať, že pôdy okresu nie sú výrazne kontaminované cudzorodými látkami. Väčšina územia okresu leží v zóne nekontaminované pôdy s obsahom všetkých hodnotených rizikových látok pod limitom A (pre celkový obsah prvku), resp. A1 (pre obsah prvku 2M HNO₃, resp. 2M HCl). Pôdy v oblasti Tríbeča sú zaradené do kategórie A, A1, teda pôdy rizikové, s možným negatívnym vplyvom na životné prostredie, čo znamená, že obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit A, A1, až po limit B. V oblastiach intenzívnej poľnohospodárskej výroby sa môže vyskytnúť mierne vyšší obsah kontaminujúcich látok v pôde (najmä na obsah Cd a ZN z fosforečných hnojív). Kontaminované až silne kontaminované pôdy sa v okrese nenachádzajú (RÚSES okresu Nitra, 2019).

3.4.4 Radónové riziko

Radónové riziko predstavuje prirodzenú rádioaktivitu hornín, ktorá je podmienená prítomnosťou prvkov K, U a Th, ktoré emitujú gama žiarenie a podmieňujú vonkajšie ožiarenie.

V závislosti na objemovej aktivite radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti pôdy možno územie Slovenskej republiky rozdeliť do troch skupín podľa výšky radónového rizika s nasledovným pomerom: 53 % nízke, 46,7 % stredné a len 0,3 % SR s vysokým radónovým rizikom.

Pri hodnotení radónového rizika v záujmovom území sme vychádzali z údajov ŠGÚDŠ Geofyzikálne mapy - Mapy prírodnej rádioaktivity. V okrese Nitra prevláda stredný stupeň radónového rizika. Lokality s nízkym radónovým rizikom prechádzajú strednou časťou okresu od severu smerom na juh (niva rieky Nitra) a tiež sa vyskytujú na juhozápade územia (k. ú. obcí Štefanovičová, Mojmírovce, Poľný Kesov, Veľká dolina) (RÚSES okresu Nitra, 2019).

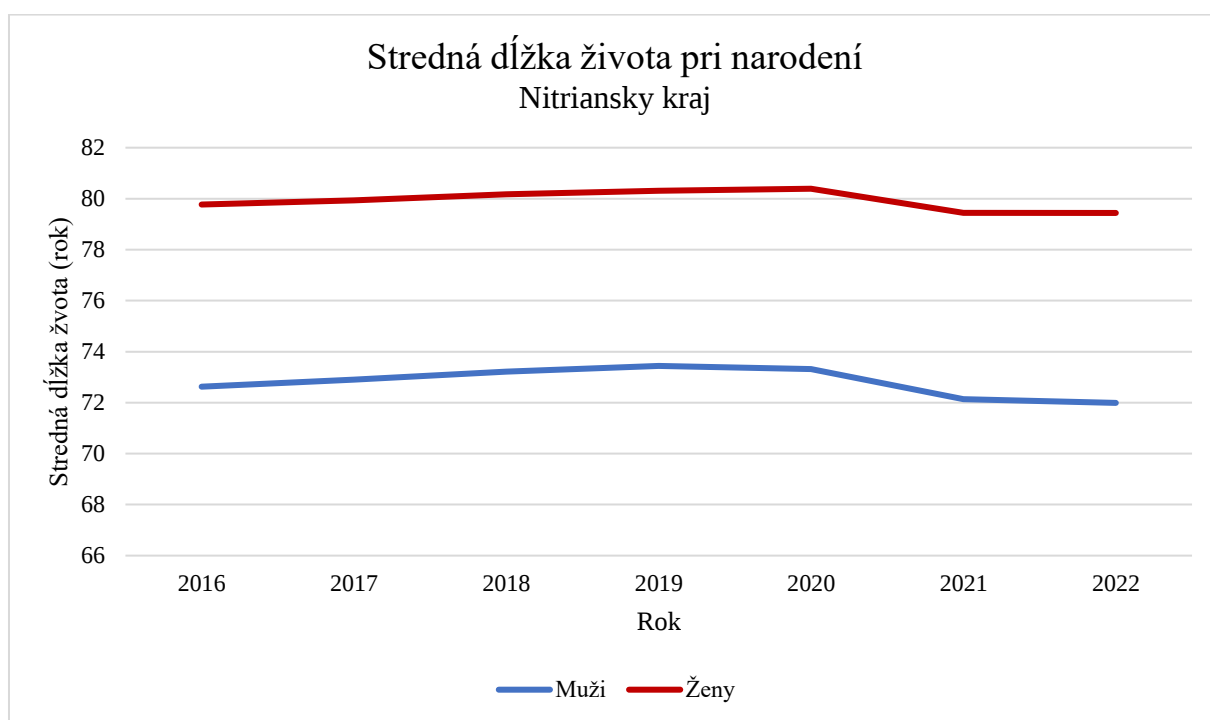
3.4.5 Hluk a vibrácie

Zvýšenú hlučnosť v dotknutom území spôsobuje najmä automobilová doprava, v menšej miere menšie stacionárne zdroje hluku. Vibrácie sa prejavujú len lokálne pozdĺž významnejšie dopravne zaťažených komunikácií.

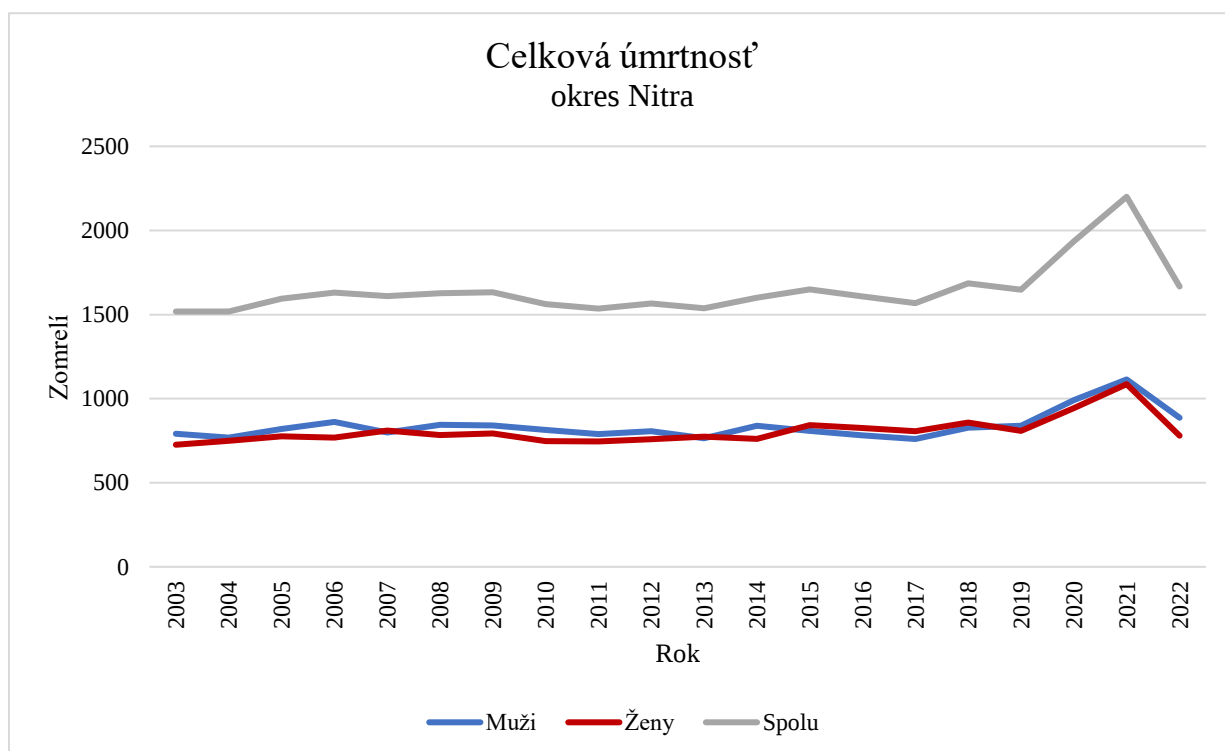
3.4.6 Súčasný zdravotný stav obyvateľstva

Pri charakterizovaní zdravotného stavu obyvateľstva používame údaje štatistické úradu Slovenskej republiky, konkrétne databázy DATAcube (<http://datacube.statistics.sk/>).

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomickej a sociálnej situácie, výživových návykov, životného štýlu, úrovne zdravotníckej starostlivosti, ako aj stavu životného prostredia. Základným ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života pri narodení. Medzi ďalšie ukazovatele zaraďujeme celkovú úmrtnosť, dojčenskú a novorodeneckú úmrtnosť, štruktúru príčin smrti a ďalšie.

Obrázok 4 – Vývoj strednej dĺžky života pri narodení v Nitrianskom kraji (2016-2022)

Obrázok 5 – Vývoj celkovej úmrtnosti v okrese Nitra (2003-2022)

4. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie

4.1 Požiadavky na vstupy

Vzhľadom na skutočnosť, že pozemok je pevne zvolený a technologické, stavebné parametre sú prispôsobené charakteru navrhovanej činnosti, údaje o vstupoch sú prezentované len pre realizačný variant a nulový variant, tzn. stav, ktorý predstavuje variant bez realizácie navrhovanej činnosti.

4.1.1 Záber pôdy

Predmetné územie sa nachádza v intraviláne katastrálneho územia obce Veľké Zálužie, v okrese Nitra. Dotknuté územie v súčasnosti predstavuje časť prírodného parku s vysadenými drevinami. Celková plocha pozemku predstavuje 15 876 m², z toho predpokladaná celková podlažná plocha navrhovanej činnosti bude o výmere 3 850 m².

Na základe aplikácie Mapový klient ZBGIS® Kataster nehnuteľností (dostupný na internete: <https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis/sk/kataster>) druh pozemku umiestnenia navrhovanej činnosti predstavuje ostatnú plochu, so spôsobom využívania ako pozemok, na ktorom je okrasná záhrada, uličná sídlisková zeleň, park a iná funkčná zeleň a lesný pozemok na rekreačné a poľovnícke využívanie (parcely č. 11/31); zastavaná plocha a nádvorie, ktorý sa využíva ako pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba – cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, nekryté parkovisko a ich súčasť (parcely č. 11/101).

Realizácia navrhovanej činnosti si nevyžiada záber poľnohospodárskej alebo lesníckej pôdy.

Zhodnotenie a nulový variant	Pôda – záber pôdy
Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k trvalému a nenávratnému záberu pôdneho fondu v predpokladanom rozsahu uvedenom vyššie. V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať v predmetnom území je pravdepodobné, že stav riešeného pozemku zostane nezmenený, prípadne na území vznikne obdobná činnosť.	

4.1.2 Surovinové zabezpečenie

Výstavba navrhovanej činnosti

Pre výstavbu navrhovanej činnosti bude potrebný násypový materiál, kamenivo, štrky, štrkopiesky – množstvá nie sú dosiaľ špecifikované, zdrojmi týchto materiálov budú štandardné ťažobné dodávateľských organizácií. Betónové dlažby, železobetónové a betónové konštrukčné prvky, keramické výrobky, železo, strešne krytina, izolácie, drevo, plastové výrobky, sklo – pôjde o obchodné výrobky zo zdrojov mimo posudzovaného územia.

Prevádzka navrhovanej činnosti

Účelom navrhovanej činnosti je zabezpečovať zdravotne a sociálne orientovanú starostlivosť o závažne chorých pacientov. Vzhľadom na charakter prevádzky neaplikovateľné.

Zhodnotenie a nulový variant	Vstupné suroviny
Vzhľadom na charakter prevádzky neaplikovateľné.	

4.1.3 Energetické zdroje

Výstavba navrhovanej činnosti

Počas výstavby bude spotreba elektrickej energie pokrytá z jestvujúcich elektrických pripojení Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

Prevádzka navrhovanej činnosti

Navrhovaná činnosť bude vyžadovať dodávku elektrickej energie. S realizáciou navrhovanej činnosti sa predpokladá odber elektrickej energie na úrovni okolo 3,6 MWh/rok.

Zhodnotenie a nulový variant	Energetické zdroje
S realizáciou navrhovanej činnosti vznikne nárok na 3,6 MWh/rok odberu elektrickej energie. V prípade, že sa nebude realizovať navrhovaná činnosť nedôjde k uvedenej spotrebe elektrickej energie. Prevádzka navrhovanej činnosti bude napojená na existujúcu technickú infraštruktúru areálu Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.	

4.1.4 Nároky na pracovné sily

Výstavba navrhovanej činnosti

Výstavbu navrhovanej činnosti bude realizovať vybraný dodávateľ disponujúci potrebnou kapacitou zamestnancov o požadovanej profesijnej skladbe.

Prevádzka navrhovanej činnosti

Samotná prevádzka navrhovanej činnosti si nevyžiada žiadne zmeny z hľadiska súčasnej bilancie počtu zamestnancov prevádzky Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie. Aktuálne je zamestnaných 272 zamestnancov.

Zhodnotenie a nulový variant	Nároky na pracovné sily
Navrhovaná činnosť nebude v tomto ohľade odlišná od nulového variantu.	

4.1.5 Voda

Výstavba navrhovanej činnosti

Voda počas výstavby navrhovanej činnosti, bude čerpaná z vodovodnej prípojky nachádzajúcej sa v areáli Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

Prevádzka navrhovanej činnosti

Navrhovaná činnosť bude pre svoju činnosť vyžadovať vodu, ktorá bude zásobovaná z verejnej vodovodnej prípojky, nachádzajúca sa v areáli Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie. Predpokladaná spotreba vody bude približne 1 800 m³/rok.

Zhodnotenie a nulový variant	Voda - odber vody
Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k vyššie uvedenej spotrebe vody na prevádzkové účely (hygienické, sociálne, pitné účely). V prípade nulového variantu k uvedenej spotrebe nedôjde. Prevádzka navrhovanej činnosti bude napojená na existujúcu technickú infraštruktúru areálu Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.	

4.1.6 Plyn a zásobovanie teplom

V súvislosti s navrhovanou činnosťou sa predpokladá so spotrebou plynu približne 10 000 m³/rok. Spotreba plynu bude súvisieť najmä s vykurovaním navrhovanej činnosti.

Navrhovaná činnosť bude napojená na jestvujúcu plynovú kotolňu, pričom zásobovanie teplom bude zabezpečené aj s použitím kombinácie tepelného čerpadla a fotovoltických článkov.

Zhodnotenie a nulový variant

Plyn a zásobovanie teplom

Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k spotrebe zemného plynu približne 10 000 m³/rok. V prípade nulového variantu k uvedenej spotrebe nedôjde. Prevádzka navrhovanej činnosti bude napojená na existujúcu technickú infraštruktúru areálu Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

4.1.7 Doprava

Napojenie areálu na dopravnú infraštruktúru

Predmetné územie je v súčasnosti napojené na miestnu komunikáciu, prepojenú so systémom ulíc v obci Veľké Zálužie.

Bilancia nákladnej dopravy

Prevádzka navrhovanej činnosti si nevyžiada žiadne zmeny z hľadiska súčasnej bilancie počtu nákladnej dopravy súvisiacej so zásobovaním Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie. Aktuálna bilancia nákladnej dopravy predstavuje v priemere 3 ľahké nákladné vozidlá za deň.

Doprava zamestnancov

Realizácia navrhovanej činnosti nebude mať vplyv na súčasný počet zamestnancov prevádzky Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie a teda nedôjde ani k zmene súčasného stavu dopravy zamestnancov.

Statická doprava

Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k vytvoreniu 5 parkovacích miest, vrátane stojísk pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu.

Zhodnotenie a nulový variant

Dopravné zaťaženie

Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k zmene dopravného zaťaženia v predmetnej lokalite, resp. realizačný variant je identický s nulovým variantom.

4.2 Údaje o výstupoch

Vzhľadom na skutočnosť, že pozemok je pevne zvolený a technologické, stavebné parametre sú prispôbené charakteru navrhovanej činnosti, údaje o výstupoch sú prezentované len pre realizačný variant a nulový variant, tzn. stav, ktorý predstavuje variant bez realizácie navrhovanej činnosti.

4.2.1 Emisie do ovzdušia

Emisie počas výstavby

Emisie v etape výstavby budú predovšetkým súvisieť s realizáciou zemných prác, ako aj so zvýšeným prejazdom ťažkých stavebných mechanizmov, v čoho dôsledku bude dochádzať k zvýšenej prašnosti v riešenom areáli a v okolí tohto areálu. Miera prašnosti bude závisieť od okamžitých poveternostných pomerov – rýchlosti a smere prúdenia vetra. Uvedené zdroje emisií do ovzdušia možno

charakterizovať ako líniové zdroje, ktoré v celej fáze výstavby nemožno spoľahlivo predikovať, možno ich však efektívne zmierniť vhodnými organizačnými opatreniami (napr. kropenie staveniska, čistenie prístupových komunikácií, čistenie kolies dopravných prostriedkov pred výjazdom na verejné komunikácie a pod.). Za dočasný plošný zdroj znečistenia ovzdušia je možné považovať vlastný priestor staveniska, ktorý môže byť zdrojom sekundárnej prašnosti. Ide predovšetkým o niektoré druhy prác – napr. skryvkové práce, či dočasné skládky sypkých materiálov. Pre tieto zdroje s ohľadom na ich charakter je náročné stanoviť množstvo emitujúcich látok, či dobu ich pôsobenia. Vzhľadom na lokalizáciu navrhovanej činnosti a rozsah stavebných a zemných prác bude príspevok výstavby k zníženiu kvality ovzdušia v dotknutom území čiastočne významný avšak výrazne časovo obmedzený po dobu nevyhnutnú k realizácií navrhovaného diela.

Emisie počas prevádzky

Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k vzniku nového stacionárneho zdroja znečisťovania ovzdušia. V súvislosti s vykurovaním navrhovanej činnosti sa využije napojenie na existujúcu plynovú centrálnu kotolňu, ktorá sa nachádza v areáli Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie a zároveň vzduchotechnika s rekuperáciou a tepelným čerpadlom pre každú jednotku.

V centrálnej kotolni sú inštalované kotle VITOPLEX 2000 s výkonom 1x 440 kW a 2x 700 kW (Σ 1,840 MW), ktoré predstavujú stredný zdroj znečistenia ovzdušia do 50 MW (kat. 1 Palivovo-energetický priemysel; 1.1 Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia vrátane plynových turbín a stacionárnych piestových spaľovacích motorov, s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom v MW). Pričom sa produkujú emisie TZL, NO_x, CO, TOC, ktoré sú odvádzané do ovzdušia inštalovanými organizovanými výdychmi.

Emisie z dopravy

Vzhľadom k tomu, že z hľadiska bilancie dopravy nedôjde k zmene (viď kap. 4.1.7), nebude dochádzať realizáciou navrhovanej činnosti k tvorbe emisií z dopravy.

Zhodnotenie a nulový variant	Ovzdušie
Pri prevádzke navrhovanej činnosti sa nepredpokladá so vznikom nového stacionárneho zdroja znečisťovania ovzdušia a tvorbe emisií z dopravy, resp. realizačný a nulový variant sú identické.	

4.2.2 Hluk a vibrácie

Hluk a vibrácie počas výstavby

Počas realizačných prác možno očakávať zvýšenie hluku spôsobené pohybom stavebných mechanizmov. Tento vplyv však bude obmedzený na priestor stavby a časovo obmedzený na dobu výstavby. Vzhľadom na dočasný charakter uvedeného hluku a vzdialenosť najbližších obytných zón, pokladáme uvedený negatívny vplyv za nevýznamný, dočasný a celkovo prijateľný pre riešené územie.

Vplyvom hluku budú negatívne ovplyvnení najmä zamestnanci a pacienti Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie, ktorí sa v rámci organizácie výstavby musia brať na zreteľ, avšak vzhľadom na prínosy navrhovanej činnosti v oblasti zlepšenia zdravotníckej starostlivosti, považujeme daný vplyv za akceptovateľný.

Počas výstavby možno očakávať zvýšenie vibrácií spôsobené stavebnou činnosťou. Tento vplyv však bude obmedzený na priestor stavby a časovo obmedzený na dobu výstavby.

Hluk a vibrácie počas prevádzky

Vzhľadom na inštaláciu vzduchotechniky v rámci navrhovanej činnosti je možnosť predpokladu vzniku nového zdroja hluku a vibrácií v predmetnej oblasti, pričom dnešné moderné jednotky vzduchotechniky obsahujúce rôzne tlmiče a iné doplnky, ktoré minimalizujú hladiny hluku a vibrácií na zanedbateľné hodnoty.

Zhodnotenie a nulový variant**Hluk a vibrácie**

Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k zanedbateľnej tvorbe hluku a vibrácií. Nulový variant a realizačný variant hodnotíme na základe vyššie uvedeného ako obdobné.

4.2.3 Odpadové vody**Technologické vody**

Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti sa s tvorbou technologických odpadových vôd nepredpokladá.

Splaškové odpadové vody

Tvorba splaškových vôd počas bežnej prevádzky bude korelovať so spotrebou pitnej vody a vody určenej na sociálne a hygienické potreby. Celkovú úroveň tvorby splaškových vôd je možné odhadnúť na základe priamej bilancie tzn. je rovná celkovému množstvu vôd používaných na tieto účely. Celkové množstvo splaškových vôd sa bude teda pohybovať na úrovni 1 800 m³/rok. Splaškové odpadové vody budú vypúšťané do jestvujúcej areálovej splaškovej kanalizácie jestvujúcou kanalizačnou prípojkou do ČOV patriacej pod správu Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

Zhodnotenie a nulový variant**Hluk a vibrácie**

Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k produkcii splaškových odpadových vôd. V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať, nedôjde k vyššie uvedenej produkcii splaškových odpadových vôd. Prevádzka navrhovanej činnosti bude napojená na existujúcu technickú infraštruktúru areálu Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

4.2.4 Odpady**Výstavba navrhovanej činnosti**

Počas výstavby navrhovanej činnosti sa predpokladá so vznikom odpadov, ktoré sú typické pre konštrukčné práce. V zmysle Vyhlášky, ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov budú vznikať počas výstavby navrhovanej činnosti druhy odpadov uvedené v tabuľke nižšie.

Tabuľka 6 – Predpokladané odpady vznikajúce počas výstavby navrhovanej činnosti

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu
17 01 01	betón	O
17 01 02	tehly	O
17 01 03	obkladačky, dlaždice a keramika	O
17 02 01	drevo	O
17 02 02	sklo	O
17 02 03	plasty	O
17 04 05	železo a oceľ	O
14 04 11	káble neobsahujúce nebezpečné látky	O
17 06 04	izolačné materiály neobsahujúce azbest a nebezpečné látky	O

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu
17 08 02	Stavebné materiály na báze sadry bez nebezpečných látok	O
17 09 04	Zmiešané odpady zo stavieb a demolií iné ako 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	O
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	O

Podľa rozsahu používania a druhu náterových, izolačných, napúšťacích a podobných látok je možný vznik aj odpadov k. č. 15 01 10 – Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok, ktoré sú v zmysle kategorizácie odpadov nebezpečnými odpadmi a vyžadujú osobitné nakladanie. Odpady vznikajúce pri stavbe budú zneškodňované na vyhovujúcej skládke odpadu. V prípade vzniku odpadov, ktoré nie sú uvedené v súhlase na prevádzkovanie skládky odpadov, musia byť tieto zneškodnené prostredníctvom oprávnených zneškodňovateľov.

Prevádzka navrhovanej činnosti

Prevádzka navrhovanej činnosti nebude mať vplyv na zvýšenie objemu a zmenu skladby vyprodukovaných odpadov v prevádzke Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie.

V zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov pri prevádzke Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie vznikajú odpady zaradené do kategórie ostatných („O“) a nebezpečných odpadov („N“).

Tabuľka 7 – Odpady vznikajúce prevádzkou Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie

Kat. č.	Názov odpadu	Kategória odpadu
17 04 05	Železo a oceľ	O
17 04 11	Káble iné ako uvedené v 17 04 10	O
18 01 03	Odpady, ktorých zber a zneškodňovanie podliehajú osobitým požiadavkám z hľadiska prevencie nákazy	N
18 01 09	Liečivá iné ako uvedené v 18 01 08	O
19 08 05	Kaly z čistenia komunálnych odpadových vôd	O
20 01 08	Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	O
20 01 21	Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	N
20 01 25	Jedlé oleje a tuky	O
20 01 35	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35	N
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	O

Všetky odpady vzniknuté prevádzky sú zhromažďované vo vymedzených priestoroch vo vhodných, prípadne predpísaných nádobách. Odpady sú zneškodňované v súlade s požiadavkami právnych predpisov v odpadovom hospodárstve.

Zhodnotenie a nulový variant

Dopravné zaťaženie

Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k zmene objemu, skladby vyprodukovaných odpadov v prevádzke Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie, resp. realizačný variant je identický s nulovým variantom.

4.2.5 Žiarenie a iné fyzikálne polia

V rámci navrhovanej činnosti nebudú používané alebo inštalované zariadenia, ktoré by mohli byť zdrojom intenzívneho elektromagnetického alebo rádioaktívneho žiarenia.

Zhodnotenie a nulový variant

Žiarenie a iné fyzikálne polia

Vzhľadom na popísaný stav neaktuálne.

4.2.6 Teplo a zápach

Výstavba navrhovanej činnosti

Počas realizácie stavby bude vznikať zápach unikajúci z výfukových plynov zo zážihových a vznetrových motorov do ovzdušia v obmedzenom rozsahu. Počas realizácie stavby sa bude jednať o vplyv časovo obmedzený.

Prevádzka navrhovanej činnosti

V súvislosti s realizáciou navrhovanej činnosti nepredpokladáme so vznikom zápachu a tepla.

Zhodnotenie a nulový variant

Teplo a zápach

Realizáciou navrhovanej činnosti sa nepredpokladá so vznikom zápachu a tepla. Realizačný variant hodnotíme ako identický s nulovým variantom.

4.2.7 Doplňajúce údaje

Nie sú.

4.3 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Hodnotenie vplyvov činnosti na životné prostredie vychádza z identifikácie ovplyvnenia jednotlivých zložiek životného prostredia v dôsledku pôsobenia vstupov a výstupov navrhovanej činnosti. Cieľom špecifikácie predpokladaných vplyvov na prvky prírodného, krajinného a socioekonomického prostredia je podchytenie tých vplyvov, ktoré by závažným spôsobom zmenili existujúcu kvalitu životného prostredia v negatívnom smere.

Pri komplexnom hodnotení jednotlivých vplyvov pre účely tohto zámeru činnosti využívame ohodnotenie významnosti a charakteru (pozitívny – negatívny) vplyvov podľa nasledovnej stupnice:

- 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv
- 1 – málo významný nepriaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
- 2 – málo významný nepriaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ktorý môže byť zmiernený ochrannými opatreniami
- 3 – významný nepriaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
- 4 – významný nepriaznivý vplyv väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ktorý môže byť zmiernený ochrannými opatreniami
- 5 – veľmi významný nepriaznivý vplyv veľkého kvantitatívneho územného alebo časového rozsahu, alebo menšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ale nezmierniteľný ochrannými opatreniami.
- +1 – málo významný priaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu

- +2 – málo významný priaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho rozsahu, dlhodobejšieho charakteru alebo s pôsobením na väčšom území
- +3 – významný priaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
- +4 – významný priaznivý vplyv väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu,
- +5 – veľmi významný priaznivý vplyv veľkého kvantitatívneho územného alebo časového rozsahu

V tabuľkách nižšie je k dispozícii porovnanie jednotlivých variantov navrhovanej činnosti prostredníctvom uvedenej stupnice pre všetky riešené varianty:

- realizačný variant – spočíva v realizácii navrhovanej činnosti
- nulový variant – reprezentuje stav, kedy by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

4.3.1 Vplyvy na prírodné prostredie

Horninové prostredie a pôda

Zaistením dobrého technického stavu stavebných zariadení a mechanizmov sa zníži riziko novej kontaminácie horninového prostredia počas výstavby. Prípadný únik ropných látok, resp. iných nebezpečných látok pri výstavbe možno odstrániť bezodkladným použitím sorpčných prostriedkov. Tieto vplyvy sú dočasné a nevýznamné.

V súvislosti s prevádzkovaním navrhovanej činnosti sa s vplyvom na horninové prostredie nepredpokladá.

Realizácia bude mať vplyv na trvalý záber pôdy, keďže súčasťou realizácie navrhovanej činnosti je výstavba vyššie uvedeného objektu. Výstavba nebude mať vplyv na narušenie stability svahov, resp. eróziu pôd.

Tabuľka 8 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na horninové prostredie a pôdu

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Narušenie stability svahov		0			0	
Potenciál pre znečistenie horninového prostredia		0			0	
Narušenie geologického prostredia		0			0	
Záber pôdy		0		2		
Potenciál kontaminácie pôdy		0			0	
Erózia pôd		0			0	

Vysvetlivky:

- 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv
- 2 – málo významný nepriaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ktorý môže byť zmiernený ochrannými opatreniami

Vodné pomery

V štádiu výstavby je potrebné zabezpečiť, aby z nasadených mechanizmov nedochádzalo k úniku ropných látok do pôdy a následnému znečisteniu podzemných vôd.

Vplyvy na povrchové a podzemné vody sa s realizáciou navrhovanej činnosti nepredpokladajú. Splaškové odpadové vody budú odvádzané do ČOV v správe navrhovateľa a až potom do recipienta. Ďalej budú vznikať vody z povrchového odtoku, ich produkcia sa však v súvislosti s navrhovanou činnosťou výrazne meniť nebude.

Tabuľka 9 – Komplexné zhodnotenie vplyvu na vodné pomery

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv na vodné pomery		0			0	

Vysvetlivky:

0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv

Ovzdušie

Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k vzniku nového stacionárneho zdroja znečisťovania ovzdušia. V súvislosti s vykurovaním navrhovanej činnosti sa využije napojenie na existujúcu plynovú centrálnu kotolňu, ktorá sa nachádza v areáli Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie a zároveň vzduchotechnika s rekuperáciou a tepelným čerpadlom pre každú jednotku, ktorej výstupom nie sú emisie do ovzdušia.

V centrálnej kotolni sú inštalované kotle VITOPLEX 2000 s výkonom 1x 440 kW a 2x 700 kW (Σ 1,840 MW), ktoré predstavujú stredný zdroj znečistenia ovzdušia do 50 MW (kat. 1 Palivovo-energetický priemysel; 1.1 Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia vrátane plynových turbín a stacionárnych piestových spaľovacích motorov, s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom v MW). Pričom sa produkujú emisie TZL, NO_x, CO, TOC, ktoré sú odvádzané do ovzdušia inštalovanými organizovanými výdychmi.

Vzhľadom k tomu, že z hľadiska bilancie dopravy nedôjde k zmene (viď kap. 4.1.7), nebude dochádzať realizáciou navrhovanej činnosti k tvorbe emisií z dopravy.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhovaná činnosť nebude mať nepriaznivý dopad na stav ovzdušia v lokalite Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

Tabuľka 10 – Komplexné posúdenie vplyvu na ovzdušie

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv na ovzdušie		0			0	

Vysvetlivky:

0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv

Flóra, fauna a ich biotopy

Dotknuté územie predstavuje prírodný park, kde sa vyskytujú viaceré druhy listnatých a ihličnatých stromov. Realizácia navrhovanej činnosti si vyžiada odstránenie vegetácie nachádzajúcej sa v území stavby, ktorá bude sadovými úpravami nahradená.

Priamo na dotknutom území sa pôvodná fauna ani flóra nevyskytuje. Jedná sa o územie výrazne pozmenené ľudskou činnosťou, výskyt flóry a fauny je preto obmedzený na živočíchy a rastliny typické pre takéto plochy. Najbližšie územia s výskytom vzácných druhov fauny, flóry a biotopov boli diskutované v príslušnej kapitole tohto dokumentu. Vplyv na faunu a flóru z uvedených dôvodov hodnotíme ako zanedbateľný.

Tabuľka 11 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na biotu

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv na faunu, flóru a ich biotopy		0			0	

Vysvetlivky:

0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv

4.3.2 Vplyvy na krajinu a scenériu

Štruktúra krajiny, využívanie krajiny, scenéria krajiny

Súčasná scenéria krajiny v danej oblasti je ovplyvnená ľudskou činnosťou. Najvýznamnejšími krajinotvornými prvkami v dotknutom území sú existujúce budovy a vegetácia, ktoré sú súčasťou areálu Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

Po ukončení stavebných prác bude terén upravený a budú zrealizované aj sadové úpravy a úpravy zelene.

Realizáciou činnosti dochádza k zmene spôsobu využívania krajiny predmetného pozemku a následne aj k čiastočnej zmene scenérie dotknutého územia, avšak v súvislosti, že ide o obdobnú činnosť, ktorá je prevádzkovaná v dotknutom území (poskytovanie zdravotnej starostlivosti) s moderným prevedením a vhodným zakomponovaním do okolitého prostredia, nepredpokladáme významný vplyv na súčasnú krajinnú štruktúru, využívanie a scenériu krajiny.

Ekologická stabilita a ochrana krajiny

Navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na chránené biotopy, chránené druhy rastlín a živočíchov ani na prvky územného systému ekologickej stability. Navrhovaná činnosť bude prevádzkovaná mimo chránených biotopov, mimo miest výskytu chránených druhov živočíchov a rastlín. Navrhovaná činnosť nebude zasahovať žiaden z prvkov ÚSES. Nepredpokladáme vplyv na územný systém ekologickej stability a jeho funkčnosť.

Na základe vyššie uvedeného, navrhovaná činnosť nezníži ekologickú stabilitu krajiny v lokalite jej umiestnenia.

Tabuľka 12 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na krajinu

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyvy na štruktúru krajiny		0			0	
Vplyvy na ekologickú stabilitu krajiny		0			0	
Vplyv na scenériu		0			0	

Vysvetlivky:

0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv

4.3.3 Vplyvy na obyvateľstvo

Počas výstavby navrhovanej činnosti dôjde na určitej úrovni k ovplyvneniu faktorov kvality a pohody životného prostredia obyvateľov v priľahlých oblastiach zvýšenou hlučnosťou, prašnosťou a exhalátmi, najmä v etape realizačných prác. Pri dodržaní všetkých zákonných podmienok nepredpokladáme, že by stavba navrhovanej činnosti mohla mať významný negatívny dopad na zdravie obyvateľstva širšieho okolia. Stavebný dvor bude umiestnený vo vnútri posudzovaného územia. Vplyvy stavebnej dopravy sa prejavujú iba miernym zaťažením prístupových komunikácií hlukom a exhalátmi. Ich trvanie bude dočasné a nepravidelné.

Dotknuté obyvateľstvo

Najbližšiu obytnú zónu predstavuje zástavba rodinných domov umiestnených v k. ú. Veľké Zálužie (ulica Pod kaštieľom) vo vzdialenosti najbližšieho trvalo obývaného sídelného objektu cca 50 m východným, juhovýchodným smerom od riešeného územia, zároveň v tesnej blízkosti navrhovanej činnosti sú umiestnené liečebné pavilóny III.A a II.B, ktoré sú súčasťou prevádzky navrhovateľa.

Na základe výsledkov posudzovania jednotlivých vplyvov navrhovanej zmeny činnosti na dotknuté obyvateľstvo, ktoré je popisované v nasledujúcom texte možno konštatovať, že dotknuté obyvateľstvo nebude v súvislosti s realizáciou činnosti dotknuté významným spôsobom.

Vplyv hluku na obyvateľstvo

Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti sa predpokladá so vznikom nového zdroja hluku v predmetnej oblasti (vzduchotechnika), ktorý však zásadne nezmení jestvujúci stav hlukových pomerov v dotknutom území a jeho okolí.

Vplyv na socio-ekonomické vplyvy

Realizáciou navrhovanej činnosti, resp. jej uvedenie do prevádzky, dôjde k zabezpečeniu zlepšenia zdravotne a sociálne orientovanej starostlivosti o závažne chorých pacientov Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

Vplyv zápachu a imisií na obyvateľstvo

Navrhovaná činnosť nebude mať nepriaznivý vplyv na ovzdušie, resp. zápach a imisie na obyvateľstvo (pozri kapitolu 4.2.1).

Tabuľka 13 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvu na obyvateľstvo

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv hluku na obyvateľstvo		0			0	
Vplyv zápachu na obyvateľstvo		0			0	
Vplyv na socio-ekonomické vplyvy		0				2
Vplyv imisií na obyvateľstvo		0			0	

Vysvetlivky:

0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv

+2 – málo významný priaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho rozsahu, dlhodobejšieho charakteru alebo s pôsobením na väčšom území

4.3.4 Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Z hľadiska urbánneho komplexu a využívania zeme nedôjde realizáciou navrhovanej činnosti k žiadnym negatívnym vplyvom v tejto oblasti.

4.3.5 Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Realizáciou navrhovanej činnosti vzhľadom na dotknuté územie, ktoré predstavuje národnú kultúrnu pamiatku Eszterházyovský kaštieľ (č. ÚZPF 1563/1-2), nepredpokladáme výrazné vplyvy na kultúrne a historické pamiatky za predpokladu dodržania pripomienok, ktoré boli navrhnuté Záväzným stanoviskom Krajského pamiatkového úradu Nitra (evid. č. KPUNR-2023/17188-2/78034/ULR zo dňa 24.10.2023).

4.3.6 Vplyvy na archeologické náleziská

Navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na známe archeologické náleziská. Na posudzovanom území ani v jeho užšom okolí sa nenachádzajú žiadne známe archeologické náleziská.

4.3.7 Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Na riešenom území sa paleontologické náleziská ani významné geologické lokality nenachádzajú. Navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na paleontologické náleziská ani významné geologické lokality.

4.3.8 Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy (napr. miestne tradície)

Na základe celkového vplyvu navrhovanej činnosti na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy, môžeme konštatovať, že navrhovaná činnosť môže svojou realizáciou pozitívne vplývať k zachovaniu a zlepšeniu viac ako 60-ročnému poskytovaniu liečebnej starostlivosti v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie.

Tabuľka 14 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na kultúrno-historické danosti územia

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme		0			0	
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky		0			0	
Vplyvy na archeologické náleziská		0			0	
Vplyvy na paleontologické náleziská		0			0	
Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy		0				2

Vysvetlivky:

0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv

+2 – málo významný priaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho rozsahu, dlhodobejšieho charakteru alebo s pôsobením na väčšom území

4.4 Hodnotenie zdravotných rizík

Znečisťujúce látky pochádzajúce z priemyslu, poľnohospodárstva a ďalších zdrojov, sú pre ľudský organizmus cudzorodé a v závislosti od ich charakteru a kvantity ohrozujú resp. narušujú zdravie človeka. Na zhoršené zdravie obyvateľov a ich zvýšenú úmrtnosť v niektorých regiónoch jednoznačne vplýva znečistené alebo poškodené životné prostredie, kombinované so životným štýlom, úrovňou zdravotníckej starostlivosti i fyzickou, genetickou dispozíciou.

Environmentálny aspekt však na viacerých lokalitách výrazne dominuje a prostredníctvom škodlivých látok má karcinogénne, teratogénne a ďalšie nepriaznivé účinky na ľudské zdravie a vek. Exaktné výskumy napríklad štatisticky preukázali, že 60-90% rakovinových ochorení je spôsobených stavom životného prostredia.

Pri navrhovanom režime nedôjde k významnejším zmenám, ktoré by negatívne ovplyvnili jednotlivé zložky životného prostredia resp. zdravie obyvateľstva. Navrhovaná činnosť nie je zdrojom rizikových látok a ani ďalších vplyvov, ktoré by sa mohli negatívne prejaviť.

Prevádzka navrhovanej činnosti bude mať pozitívny vplyv na zdravotný stav obyvateľstva, ktorý sa prejaví na zlepšení zdravotníckej starostlivosti Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

Tabuľka 15 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvu na zdravotné riziká

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Zdravotné riziká		0			0	

Vysvetlivky:

0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv

4.5 Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia

Dotknuté územie sa nenachádza v chránenej oblasti, ani v ochrannom pásme chránených oblastí. Vzhľadom na tieto skutočnosti nebudú mať realizácia navrhovanej činnosti vplyv na takéto lokality.

Tabuľka 16 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na chránené územia a ich ochranné pásma

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv na chránené územia a ich ochranné pásma		0			0	

Vysvetlivky:

0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv

4.6 Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Komplexné posúdenie variantov navrhovanej činnosti v nasledujúcej kapitole vychádza z informácií, ktoré boli uvedené v predchádzajúcich kapitolách, v rámci ktorých boli pre jednotlivé identifikované vplyvy navrhovanej činnosti priradené hodnoty odhadu ich významnosti na základe vykonaného posudzovania vplyvov na životné prostredie. Tento odhad významnosti vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, vrátane zdravia obyvateľstva bol vykonaný maximálne konzervatívne s cieľom zistenia najnepriaznivejšieho možného stavu a objektívneho porovnania jednotlivých riešených variantov:

- **realizačný variant**
- **nulový variant**

Bodový systém hodnotenia bol zostavený na základe jednotlivých identifikovaných vplyvov prezentovaných v kapitole 4., ktoré majú rozhodujúci vplyv na navrhovanú činnosť. V rámci každého vplyvu bola k dispozícii hodnotiaci škála od -5 do +5 (bližšie pozri kap. 4.3). Pre jednotlivé varianty bol vykonaný súčet priradených pozitívnych a negatívnych vplyvov podľa hodnotiacej škály. Variant s vyšším číselným súčtom jednotlivých vplyvov (v prípade negatívnych vplyvov predstavuje vyšší súčet číslo bližšie k nule, tzn. napríklad $-5 > -10$) je možné hodnotiť ako optimálnejší.

Uvedený bodový systém poskytuje možnosť aproximatívneho, absolútneho posúdenia vhodnosti daného variantu vo vzťahu k jednotlivým vybraným vplyvom.

Tabuľka 17 – Sumarizácia identifikovaných vplyvov

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Celkové vplyvy na horninové prostredie a pôdu		0		2		
Narušenie stability svahov		0			0	
Potenciál pre znečistenie horninového prostredia		0			0	
Narušenie geologického prostredia		0			0	
Záber pôdy		0		2		
Potenciál kontaminácie pôdy		0			0	
Erózia pôd		0			0	
Celkové vplyvy na vodné pomery		0			0	
Vplyv na vodné pomery		0			0	
Celkové vplyvy na ovzdušie		0			0	
Vplyv na ovzdušie		0			0	
Celkové vplyvy na biotu		0			0	
Vplyv na faunu, flóru a ich biotopy		0			0	
Celkové vplyvy významnosti na krajinu		0			0	
Vplyv na štruktúru krajiny		0			0	
Vplyv na ekologickú stabilitu krajiny		0			0	
Vplyv na scenériu		0			0	
Celkové vplyvy na obyvateľstvo		0				2
Vplyv hluku na obyvateľstvo		0			0	
Vplyv zápachu na obyvateľstvo		0			0	
Vplyv na socio-ekonomické vplyvy		0				2
Vplyv imisií na obyvateľstvo		0			0	
Celkové vplyvy na kultúrno-historické hodnoty územia		0				2
Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme		0			0	
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky		0			0	
Vplyvy na archeologické náleziská		0			0	
Vplyvy na paleontologické náleziská		0			0	
Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy		0				2
Celkové vplyvy na zdravotné riziká		0			0	
Zdravotné riziká		0			0	
Celkové vplyvy na biodiverzitu a chránené územia		0			0	
Vplyv na chránené územia a ich ochranné pásma		0			0	

Na základe súčtu vyššie uvedených priradených hodnôt jednotlivých identifikovaných vplyvov pre riešené varianty navrhovanej činnosti bola zostavená nasledujúca sumárna tabuľka pre porovnanie variantov navrhovanej činnosti.

Tabuľka 18 – Celkový súčet hodnôt identifikovaných vplyvov na základe odhadu ich významnosti

	Nulový variant	Realizačný variant
Celkový vplyv (Σ)	0	+ 2

Na základe uvedeného za najoptimálnejší variant navrhovanej činnosti pre prírodné prostredie a zdravie obyvateľstva hodnotíme **realizačný variant**, pri ktorom súčet jednotlivých vplyvov v rámci sledovaných kritérií dosiahol väčší počet pozitívnych vplyvov ako nulový variant.

4.7 Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Pri realizácii navrhovaných činností nedôjde k priamym ani nepriamym vplyvom presahujúcim štátne hranice Slovenskej republiky.

4.8 Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Všetky súvislosti, ktoré spracovateľ na súčasnej úrovni poznania navrhovanej činnosti i posudzovaného územia očakáva, sú uvedené v kapitole o základných údajoch zámeru a o jeho predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie, ako aj kultúrnych pamiatok.

4.9 Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti

Za dodržania všetkých prevádzkových, organizačných, požiarnych a bezpečnostných predpisov by malo byť eliminované riziko posudzovanej činnosti počas jej výstavby aj prevádzky. Potenciálne riziká poškodenia, alebo ohrozenia životného prostredia môžu vzniknúť v dôsledku nasledovných príčin:

- zlyhanie technických opatrení (havárie stavebných mechanizmov a dopravných prostriedkov, porušenie tesnosti izolačných vrstiev, nesprávne zaobchádzanie so skladovanými surovinami, únava materiálu a pod.),
- zlyhanie ľudského faktora (nedodržanie pracovnej alebo technologickej disciplíny pri výstavbe,
- sabotáže, vlámania a krádeže,
- vonkajšie vplyvy (neovplyvniteľné udalosti – finančný krach prevádzkovateľa, ...),
- prírodné sily (prívalové dažde, povodne, úder blesku, zemetrasenie, ...).

Nehody a havárie môžu mať tieto následky:

- kontaminácia horninového prostredia
- požiar,
- škody na majetku,
- poškodenie zdravia, až smrť.

Väčšina rizík je však na úrovni pracovnej disciplíny a dodržiavania bezpečnostných zásad (v pracovnom procese), takže prevenciou je predovšetkým osobná úroveň vzdelania a miera zodpovednosti a spôsobilosti vykonávať danú činnosť.

Vo všeobecnosti prevenčným opatrením k nepredvídaným situáciám a haváriám je vypracovanie havarijných plánov a manipulačných poriadkov a riadne zaškolenie pracovníkov.

4.10 Opatrenia na zmiernenie vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie

4.10.1 Opatrenia počas výstavby navrhovanej činnosti

Ochrana ovzdušia

- pri realizácii zemných prác je potrebné využiť technicky dostupné prostriedky na obmedzenie prašnosti, napríklad vhodným výberom stavebných technológií a materiálov,
- prašné materiály skladovať v zastrešených a uzatvárateľných skladoch (objektoch),

- v prípade potreby udržiavať potrebnú vlhkosť povrchu (kropenie, polievanie),
- nepripustiť prevádzku dopravných prostriedkov s nadmerným množstvom škodlivín vo výfukových plynoch.

Ochrana pred hlukom

- vhodným výberom mechanizmov zabezpečiť, aby stavebné práce a úpravy dlhodobo neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí a zmysle nariadenia vlády SR č. 339/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií,
- zabezpečiť, aby práce na zriadenom stavenisku resp. v riešenom území neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí mimo dopravy, stanovenú príslušnou legislatívou,
- hlučné stavebné činnosti odporúčame vykonávať len počas pracovného týždňa v bežnom pracovnom čase,
- pri prácach používať iba zariadenia, ktoré neprodujú nadmerný hluk a v prípade ich nevyhnutného použitia ich opatriť kapotážou, prípadne použiť dočasné protihlukové steny,
- stavebné práce budú realizované tak, aby nebol rušený nočný pokoj.

Ochrana pôdy, podzemných a povrchových vôd

- pri vypracovaní projektovej dokumentácie a realizácii stavby je investor povinný dodržať zásady ochrany poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zabezpečiť dobrý technický stav stavebných mechanizmov a dopravných prostriedkov pri realizácii, aby nedošlo k neželaným únikom ropných látok do pôdy, či vody,
- zabezpečiť sadu prostriedkov na likvidáciu úniku nebezpečných odpadov a nebezpečných látok do prírodného prostredia: zásoba sorpčného materiálu (VAPEX) a príslušné náradie na okamžitý sanačný zásah (lopaty, metly, nádoba na kontaminované látky, PE vrecia),
- pri stavebných prácach bude potrebné v rámci preventívnych opatrení vypracovať plán havarijných opatrení, v zmysle platnej legislatívy (nariadenie vlády SR č. 269/2010, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd).

Nakladanie s odpadmi

- zabezpečiť zhodnotenie alebo zneškodnenie odpadov, ktoré vznikajú počas realizácie stavby v rámci platnej legislatívy,
- viesť evidenciu o druhoch a množstve odpadov, ktoré vznikajú pri realizácii stavby,
- ustanovené údaje z evidencie ohlasovať príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva.

Ochrana bioty

- po ukončení stavebných prác vykonať náhradné rekultivácie a výsadbu zelene v posudzovanom území,
- pri realizácii sadových úprav uprednostniť miestne prirodzene rastúce druhy rastlín pred exotickými alebo miestne nepôvodnými druhmi,
- zabezpečiť mechanické čistenie vozidiel vychádzajúcich zo staveniska.

Iné opatrenia

- stavenisko musí byť počas výstavby zabezpečené proti hromadeniu povrchových a podzemných vôd vo výkopoch. V prípade potreby na odčerpanie vôd z výkopov použiť neznečistené elektrické čerpadlá,
- dodržiavať nevyhnutné bezpečnostné opatrenia najmä pri zemných prácach v blízkosti jestvujúcich inžinierskych sietí, pri manipulácii žeriavom, pri prácach vo výškach a pod.,
- na mieste výstavby nebudú dopĺňané pohonné hmoty, vymieňané oleje a iné náplne, vykonávané opravy stavebných a prepravných mechanizmov, pri ktorých by mohlo dôjsť k úniku nebezpečných látok,
- zabezpečenie vykonania archeologického výskumu.

4.10.2 Opatrenia počas prevádzky navrhovanej činnosti

Prevádzkové opatrenia vyplývajú predovšetkým z požiadavky dodržania podmienok legislatívy v oblasti ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia a legislatívy Slovenskej republiky, ktorá upravuje podmienky prevádzky priemyselných zariadení s dôrazom na ochranu zdravia ľudí.

Všeobecné opatrenia

- dodržiavanie legislatívnych požiadaviek,
- dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- dôsledne dodržiavať prevádzkové predpisy inštalovaných technologických zariadení, s dôrazom na pravidelnú kontrolu, servis, a tesnosť technologického zariadenia,
- plnenie požiadaviek NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko,
- plnenie náležitostí vyplývajúcich z NV SR č. 496/2010 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 354/2006 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kvality vody, určenej na ľudskú spotrebu.

Opatrenia voči hluku

- výber vzduchotechniky s nízkymi úrovňami dB,
- umiestnenie k zabezpečeniu hygienických noriem vo vzťahu k okolitým objektom jestvujúcim objektom Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie.

Iné opatrenia

- sadové úpravy a obnova vegetačnej zložky prírodného parku na parcele umiestnenia navrhovanej činnosti (p. č. 11/31) v ďalšom stupni projektovej dokumentácie,
- každú projektovú dokumentáciu obnovy časti nehnuteľnej národnej kultúrnej pamiatky a jej zmenu prerokovať s Krajským pamiatkovým úradom Nitra, z hľadiska zachovania pamiatkovej hodnoty národnej kultúrnej pamiatky.

4.10.3 Organizačné a prevádzkové opatrenia

Pri užívaní navrhovanej činnosti nenavrhujeme špecifické organizačné a prevádzkové opatrenia. Vo všeobecnosti je potrebné dodržiavať platné legislatívne požiadavky a zákony, ako aj návody na použitie inštalovaných technologických zariadení.

4.10.4 Iné opatrenia

Medzi iné opatrenia je možné zaradiť štandardné dodržiavanie platných technických, technologických, organizačných a bezpečnostných predpisov súvisiacich s navrhovaným druhom činnosti ako aj protipožiarne opatrenia počas prípravy aj prevádzky navrhovanej činnosti.

4.10.5 Vyjadrenie k technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení

Všetky technické a technologické opatrenia prijaté na prevádzke sú ekonomicky realizovateľné.

4.11 **Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala**

Vzhľadom na koncepciu rozvoja sociálnej infraštruktúry obce Veľké Zálužie predpokladáme, že by v budúcnosti na predmetnom území došlo k snahe o realizáciu podobnej činnosti, dovtedy by táto plocha bola pravdepodobne bez špecifického využitia.

4.12 **Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi**

Z pohľadu územného plánu obce Veľké Zálužie sa v rámci koncepcie rozvoja sociálnej infraštruktúry uvažuje so zabezpečením vhodných priestorov a personál psychiatrickej liečebni, pričom v regulatívoch vychádzajúcich z potrieb riešeného územia (kap. A2.18.1. Regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia vrátane limitov využitia územia bod 5. – ÚPN obce Veľké Zálužie) predstavuje areál Psychiatrickej nemocnice plochu najvýraznejšieho celku zelene obce vytvárajúca kvalitu prostredia podieľajúca sa na tvorbe ekologickej stability obce s nasledovnými limitmi:

- udržiavať, chrániť a zveľaďovať plochy zelene,
- pozornosť venovať stavu historickej architektúre v parku, ktorá nielenže je pamiatkovo chránená, ale tvorí významný identifikujúci a špecifický pól obce,
- pre zvýraznenie kvality prostredia venovať pozornosť aj prvkom drobnej architektúry parku, ako sú napr. lavičky, svietiace telesá, smetné nádoby a pod.

V súvislosti s regulatívami vychádzajúcich z ÚPD Nitrianskeho kraja v oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrohistorického dedičstva, je potrebné dodržiavať nasledovné regulatívy:

- rešpektovať kultúrno historické dedičstvo, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a navrhované na vyhlásenie urbanistické súbory (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma),
- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifičnosti pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály, a to nielen dodržiavaním ich ochranných pásiem, ale aj v širšom zábere, než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie,

- rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu pôvodnej a kultúrnej krajiny, morfológie a klímy,
- uplatniť a rešpektovať typovú a funkčnú profiláciu jednotlivých sídiel mestského a malomestského charakteru a rôzne formy vidieckeho osídlenia, vrátane rurálnej štruktúry v rozptyle,
- rešpektovať potenciál takých kultúrnohistorických a spoločenských hodnôt a javov, ktoré kontinuálne pôsobia v danom prostredí a predstavujú rozvojové impulzy kraja (vinohradnícke tradície, etnokultúrne a spoločenské tradície, historické udalosti, osobnosti a artefakty na celom vymedzenom území),
- akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty.

Na základe vyššie spomenutého je navrhovaná činnosť v súlade s územným plánom obce Veľké Zálužie, so zreteľom na rešpektovanie limitov a regulatív, ktoré vyplývajú z územného plánu obce Veľké Zálužie.

4.13 Ďalší postup hodnotenie vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

O dotknutom území je v súčasnosti dostatočné množstvo informácií, na základe ktorých môžeme konštatovať, že najdôležitejšie okruhy problémov boli identifikované a riešené, či už existujúcou legislatívou, v samotnom technickom riešení stavby, alebo navrhovanými zmierňovacími opatreniami. Posudzovanie navrhovanej činnosti teda navrhujeme ukončiť vydaním rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

5. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu vrátane porovnania s nulovým variantom

5.1 Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Navrhovaná činnosť je v rámci predkladanej environmentálnej dokumentácie posudzovaná v jednom realizačnom variante, pričom obsahuje nulový variant stavu, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.

Negatívne vplyvy navrhovanej činnosti identifikované v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie pri dodržaní navrhovaných opatrení nedosahujú parametre, ktoré by spôsobovali významné zmeny kvality životného prostredia dotknutého územia a jeho širšieho okolia a taktiež nevytvárajú predpoklady pre negatívne ovplyvnenie zdravotného stavu obyvateľov širšieho dotknutého územia.

5.2 Zdôvodnenie variantného riešenia posudzovanej činnosti a návrhu na jej realizáciu

Vzhľadom na výsledky bodového hodnotenia jednotlivých identifikovaných vplyvov navrhovanej činnosti, ktoré bolo vykonané v kapitole 4.3, 4.4, 4.5 za najoptimálnejší variant navrhovanej činnosti hodnotíme **realizačný variant**.

5.3 Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu

Na základe informácií uvedených v predchádzajúcich kapitolách tohto zámeru činnosti považujeme realizáciu navrhovanej činnosti v predkladanom realizačnom variante za environmentálne prijateľnú a realizačný variant považujeme z hľadiska vplyvov na životné prostredie, ako aj na obyvateľstvo za realizovateľný. Navrhované opatrenia sú z hľadiska technicko-ekonomickej realizovateľnosti taktiež realizovateľné.

Najvýznamnejšie dôvody pre umiestnenie a realizáciu navrhovanej činnosti vo vybranej lokalite v Veľké Zálužie sú nasledovné:

- vhodný pozemok rovinatého charakteru s vyhovujúcou veľkosťou a tvarom,
- umiestnenie navrhovanej činnosti je situované v areáli Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie,
- zlepšenie starostlivosti o pacientov Psychiatrickej nemocnice Veľké Zálužie,
- súlad s územným plánom obce Veľké Zálužie,
- prítomnosť a dobrá dostupnosť zdrojov energií a vodného hospodárstva,
- rezervy pracovných síl.

6. Mapová a iná obrazová dokumentácia

6.1 Mapové prílohy

- Mapová príloha č. 1 – Situačné zobrazenie širších vzťahov (1 : 50 000)
- Mapová príloha č. 2 – Umiestnenie navrhovanej činnosti (1 : 2 500)
- Mapová príloha č. 3 – Koordinačná situácia (1 : 1000)

6.2 Textové prílohy a dokumentácia

- Záväzné stanovisko k predloženej dokumentácii „Nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón“ – Krajský pamiatkový úrad Nitra s evid. č. KPUNR-2023/17188-2/78034/ULR zo dňa 24.10.2023
- Vyjadrenie k existencii telekomunikačných vedení a rádiových zariadení a všeobecné podmienky ochrany siete spoločnosti Slovak Telekom, a.s. a DIGI Slovakia, s.r.o. s evid. č. 6612327769 zo dňa 13.10.2023
- Stanovisko na účely územného konania – „Nový pavilón PNVZ“ – Krajské riaditeľstvo HaZZ v Nitre s evid. č. KRHZ-NR-OPP-2023/000201-002 zo dňa 21.08.2023
- Stanovisko k projektovej dokumentácii pre územné konanie – Západoslovenská distribučná, a.s. zo dňa 19.09.2023
- Záväzné stanovisko k umiestneniu stavby „Nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón“ – Okresný úrad Nitra, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia s evid. č. OU-NR-OSZP3-2023/049688-002 zo dňa 05.09.2023
- Záväzné stanovisko k územnému konaniu stavby „Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie, Nový pavilón“ v areáli Psychiatrickej nemocnice vo Veľkom Záluží, par. Č. 11/31 a 11/101, kat. územie Veľké Zálužie – Regionálny úrad verejného zdravotníctva so Sídлом v Nitre s evid. č. RÚVZNR/OPPL/2554/11185/2023 zo dňa 08.09.2023
- Vyjadrenie k žiadosti o stanovisko k projektovej dokumentácii pre územné konanie k umiestneniu stavby z hľadiska bezpečnostných a ochranných pásiem plynárenských zariadení – SPP distribúcia, a.s. s evid. č. TD/NS/0573/2023/Ch zo dňa 30.08.2023
- Vyjadrenie orgánu štátnej vodnej správy podľa §28 vodného zákona k predloženej projektovej dokumentácii „Nový pavilón PNVZ“ – Okresný úrad Nitra, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia s evid. č. OU-NR-OSZP3-2023/049685-002 zo dňa 05.09.2023
- Vyjadrenie podľa §99 ods. 1 písm. b) zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch/ a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov k projektovej dokumentácii v územnom konaní: „Nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón“, na parc. reg. č. 11/31, 11/101, kat. územie Veľké Zálužie – Okresný úrad Nitra, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia s evid. č. OU-NR-OSZP3-2023/049687-002 zo dňa 04.09.2023

7. Doplňujúce informácie k zámeru

7.1 Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov

Textová a grafická dokumentácia vypracovaná pre zámer

- 📖 Mapová príloha č. 1 – Situačné zobrazenie širších vzťahov (1 : 50 000) (INECO, s.r.o., 10/2023)
- 📖 Mapová príloha č. 2 – Umiestnenie navrhovanej činnosti (1 : 2 500) (INECO, s.r.o., 10/2023)
- 📖 Mapová príloha č. 3 – Koordinačná situácia (1 : 1000) (INECO, s.r.o., 10/2023)

Použitá literatúra

- 📖 Geochemický atlas Slovenska, Časť I: Podzemné vody, MŽP SR, geologická služba SR, Rapant S. a kol., 1996
- 📖 Bezák, J., 1997: Slovensko – Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia miest s počtom obyvateľov nad 10 000 a okresných miest s vysokým a stredným radónovým rizikom – vybrané mestá Slovenskej republiky, orientačný IGP. Archív ŠGÚDŠ – Geofond, Bratislava
- 📖 Fytogeografické členenie Slovenska, Slovenský úrad geodézie a kartografie, Futák J., SAV BA, 1980
- 📖 Geologická mapa Slovenska M 1:50 000 [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2013. Dostupné na internete: <http://apl.geology.sk/gm50js>
- 📖 Hensel K., Krno I. Zoogeografické členenie: Limnický biocyklus. In Atlas krajiny SR. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR a Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia, 2002. 344 s. ISBN 80-88833-27-2.
- 📖 Informácia o kvalite ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov znečisťovania ovzdušia na jeho znečisťovaní v Žilinskom kraji za rok 2020
- 📖 Jedlička, J., Kalivodová, E., 2002: Zoogeografické členenie: Terestrický biocyklus. In Atlas krajiny Slovenskej republiky
- 📖 Katalóg biotopov Slovenska, DAPHNE – inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, Stanová V., Valachovič M., 2002
- 📖 Kočícký, D. a kol., 2013: Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Turčianske Teplice. SAŽP Banská Bystrica
- 📖 Kozová, M. – Drdoš, J. – Pavličková, K. – Úradníček, Š. – Húsková, V. a kol., 1996: Posudzovanie vplyvov na životné prostredie. EIA (Environmental Impact Assessment). II. diel. Komentár ku krokom posudzovania vplyvov činností. ŠEVT Bratislava, 183 strán
- 📖 Lapin, M., Faško, P., a kol. 2002: Klimatické oblasti. In Atlas krajiny Slovenskej republiky
- 📖 Malík, P. - Švasta, J.: Hlavné hydrogeologické regióny [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na internete: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny>
- 📖 Mazúr, E., Lukniš, M., 2002: Geomorfologické jednotky. In Atlas krajiny Slovenskej republiky)
- 📖 Miklós, L. a kol., 2002: Atlas krajiny SR. MŽP Bratislava
- 📖 Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľké Zálužie – na obdobie rokov 2017 – 2024, 11/2016
- 📖 Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Nitra, 2019

- 📖 Spoločný územný plán obcí Veľké Zálužie, Báb, Jarok, Lehota, Rumanová (mikroregiónu) – Územný plán obce Veľké Zálužie, 02/2005
- 📖 Úradníček, Š. – Gašparíková, B. - Kozová, M., 1996: Posudzovanie vplyvov na životné prostredie. EIA (Environmental Impact Assessment). I. diel. Zákon s komentárom. ŠEVT Bratislava, 196 strán
- 📖 Výročná správa SHMU o kvalite ovzdušia v Slovenskej republike
- 📖 <http://apl.geology.sk/mapportal/>
- 📖 <http://cms.enviroportal.sk/>
- 📖 <http://datacube.statistics.sk/>
- 📖 <https://www.geology.sk/>
- 📖 <https://www.mapy.cz/>
- 📖 <https://www.minzp.sk/>
- 📖 https://neisrep.shmu.sk/main_gui.php
- 📖 <https://www.sazp.sk/>
- 📖 <https://www.shmu.sk/sk/?page=1>
- 📖 <https://www.sopsr.sk/web>
- 📖 <https://maps.sopsr.sk/>
- 📖 <https://www.velkezaluzie.eu/>
- 📖 <https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis/sk/zakladna-mapa>

Použité právne predpisy

- 📖 Nariadenie vlády SR č. 549/2007 Z.z. o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií
- 📖 Nariadenie vlády SR č. 617/2004 Z.z. ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti
- 📖 Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 396/1990 Zb. o uzavretí Dohovoru o mokradiach majúcich medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor).
- 📖 Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie
- 📖 Vyhláška MZ SR č. 392/2007 Z.z.
- 📖 Vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- 📖 Vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z.z. ktorou sa ustanovuje katalóg odpadov
- 📖 Vyhláška MŽP SR č. 371/2015 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch
- 📖 Vyhláška MŽP SR č. 684/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií
- 📖 Vyhláška MŽP SR č. 250/2023 Z.z. o kvalite ovzdušia
- 📖 Zákon č. 146/2023 Z.z. o ochrane ovzdušia
- 📖 Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 275/2007 Z.z., zákona č. 454/2007 Z.z., zákona č. 287/2008 Z.z. , zákona č. 117/2010 Z.z., zákona č. 145/2010 Z.z. , zákona č. 258/2011 Z. z. a zákona č. 408/2011 Z.z.
- 📖 Zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- 📖 Zákon č. 377/2022 Z.z., ktorý sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- 📖 Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- 📖 Zákon č. 409/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách

7.2 Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru

- Závazné stanovisko k predloženej dokumentácii „Nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón“ – Krajský pamiatkový úrad Nitra s evid. č. KPUNR-2023/17188-2/78034/ULR zo dňa 24.10.2023
- Vyjadrenie k existencii telekomunikačných vedení a rádiových zariadení a všeobecné podmienky ochrany sietí spoločnosti Slovak Telekom, a.s. a DIGI Slovakia, s.r.o. s evid. č. 6612327769 zo dňa 13.10.2023
- Stanovisko na účely územného konania – „Nový pavilón PNVZ“ – Krajské riaditeľstvo HaZZ v Nitre s evid. č. KRHZ-NR-OPP-2023/000201-002 zo dňa 21.08.2023
- Stanovisko k projektovej dokumentácii pre územné konanie – Západoslovenská distribučná, a.s. zo dňa 19.09.2023
- Závazné stanovisko k umiestneniu stavby „Nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón“ – Okresný úrad Nitra, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia s evid. č. OU-NR-OSZP3-2023/049688-002 zo dňa 05.09.2023
- Závazné stanovisko k územnému konaniu stavby „Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie, Nový pavilón“ v areáli Psychiatrickej nemocnice vo Veľkom Záluží, par. Č. 11/31 a 11/101, kat. územie Veľké Zálužie – Regionálny úrad verejného zdravotníctva so Sídлом v Nitre s evid. č. RÚVZNR/OPPL/2554/11185/2023 zo dňa 08.09.2023
- Vyjadrenie k žiadosti o stanovisko k projektovej dokumentácii pre územné konanie k umiestneniu stavby z hľadiska bezpečnostných a ochranných pásiem plynárenských zariadení – SPP distribúcia, a.s. s evid. č. TD/NS/0573/2023/Ch zo dňa 30.08.2023
- Vyjadrenie orgánu štátnej vodnej správy podľa §28 vodného zákona k predloženej projektovej dokumentácii „Nový pavilón PNVZ“ – Okresný úrad Nitra, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia s evid. č. OU-NR-OSZP3-2023/049685-002 zo dňa 05.09.2023
- Vyjadrenie podľa §99 ods. 1 písm. b) zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch/ a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov k projektovej dokumentácii v územnom konaní: „Nemocnica Veľké Zálužie – nový pavilón“, na parc. reg. č. 11/31, 11/101, kat. územie Veľké Zálužie – Okresný úrad Nitra, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia s evid. č. OU-NR-OSZP3-2023/049687-002 zo dňa 04.09.2023

7.3 Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie

V predložennom zámere sú spracované všetky v súčasnosti dostupné informácie o postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

8. Miesto a dátum vypracovania zámeru

Banská Bystrica, november 2023

9. Potvrdenie správnosti údajov**9.1 Spracovatelia zámeru**

Riešitelia: Ing. Juraj Bagin
(projektový manažér)
INECO, s.r.o., Banská Bystrica

Ing. Jozef Salva, PhD.
(projektový manažér)
INECO, s.r.o., Banská Bystrica

Schválil: Ing. Juraj Musil, PhD.
(konateľ spoločnosti)
INECO, s.r.o., Banská Bystrica

Za údaje technického charakteru zodpovedá navrhovateľ.

Za správnosť údajov environmentálneho charakteru zodpovedá spracovateľ.

9.2 Potvrdenie správnosti údajov podpisom spracovateľa zámeru a podpisom oprávneného zástupcu navrhovateľa

Svojim podpisom potvrdzujem, že údaje v zámere obsiahnuté vychádzajú z najnovších poznatkov o stave životného prostredia v posudzovanom území a že žiadna dôležitá skutočnosť, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť životné prostredie nie je vedome opomenutá.

Za spracovateľa

Za navrhovateľa

.....
Ing. Juraj Musil, PhD......
Ing. Juraj Musil, PhD.
zástupca na základe plnej moci